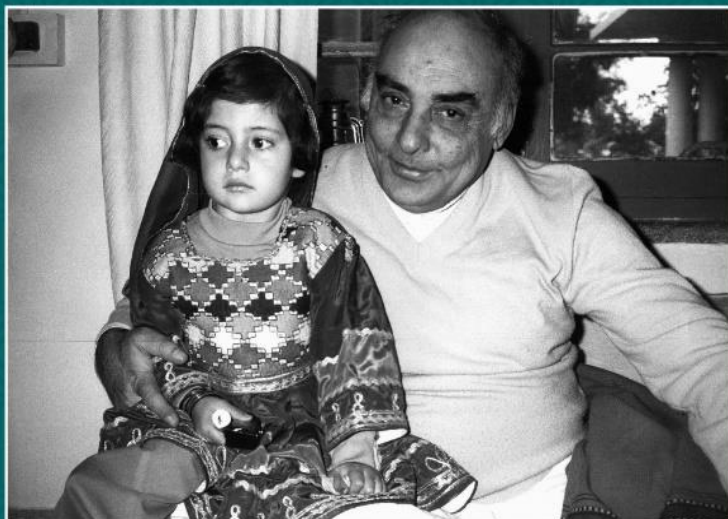

نا اشنا سندري

ليکوال

پوهاند دوکتو سيد بهاء الدين مجروح

Ketabton.com

۱۳۹۹

نا اشنا سندري

ليکوال: پوهاند دوکتور سيد بهاء الدين مجروح

خپروندى: مجروح فلسفي اکاډمي

د خپرېدو کال: ۱۳۹۹هـ / ۲۰۲۱م

د خپرېدو ډول: ډيجيټال

ډيزاين: هارون صافى

ملاټر او همکاري: انسان خپرنيزه موسسه

يادښت:

د پوهاند مجروح د کتابونو دا مجموعه د انسان خپرنيزې موسسې په همکارۍ چې د مجروح د فلسفي اکاډمۍ اصلي ملاټرۍ بنسټ دی، بياځلي خپرېږي.

www.majrooh.org

info@majrooh.org

يادښت

په ۲۰۰۱م کال کې په افغانستان کې د نوي نظام د پيل راهيسې تر ننه پورې د هېواد د روشنفکرۍ د ډگر يوه مهمه ستونزه د نږدې ۴۰ کلنې انقطاع په پايله کې رامنځته شوې تشه ده چې په پايله کې يې زموږ د اوسني ځوان روشنفکر نسل معرفتي اړيکه د خپلو اسلافو سره شلولې ده. په بل عبارت د افغانستان نوي نسل ته چې په تېرو ۲۰ کلونو کې روزل شوی دی، تاريخ تر ۲۰۰۱ وروسته پيلېږي. دا نسل تر جگړې وړاندې افغانستان کې د توليد شوي معرفت سره ډېره لږه بلدتيا لري او له همدې امله په معرفتي ډگر کې د هېواد د د يوې معلومې او مشهودې جزيرې د بياځلي پلټنې او کشف په هلو ځلو کې سرگردانه دی. دې ستونزې ته په کتلو سره زموږ يو رسالت دا هم دی چې د يو ارتباطي پله په توگه نن له پرون سره وصل کړو.

د افغانستان نوميالی فيلسوف، شاعر او ليکوال پوهاند ډاکټر سيد بهاؤالدين مجروح د ۱۹۲۸م ميلادي کال د فبرورۍ په ۱۲مه د کونړ ولايت د اسمار په ولسوالۍ کې وزېږېدلو او د ۱۹۸۸م ميلادي کال د فبرورۍ په ۱۱مه نېټه په پېښور کې په مرموز ډول شهيد شو.

پوهاند مجروح په فرانسه او جرمني کې د ادبياتو او فلسفې په ډگر کې د دوکتورا تر کچې زده کړې وکړې او بيا په کابل پوهنتون کې د فلسفې استاد پاتې شو او تر څنگ يې يو شمېر اداري دندې هم ترسره کړې.

د پوهاند مجروح د زده کړو منځپانگه او د ژوند اصلي رسالت د غربي فلسفي مکتبونو او د شرقي - اسلامي فلسفې څخه د يو په زړه پوري سنتيز رامنځته کول وو. مجروح د افغانستان په معاصر تاريخ کې ممکن لومړنی فيلسوف وي چې د

ناشنا سندرې

غرب فلسفه يې د شرق د عرفان سره په ګډه مطالعه کړه او په پايله کې يې د ځايي معرفت بې ساری متن توليد کړ. په بل ساده عبارت هغه فلسفي مباحث چې نوموړي د فرانسې او جرمني په پوهنتونونو کې لوستلي وو، د افغان انسان لپاره د ځايي معرفت سره پخلا او د عيني واقعيتونو په نظر کې نيولو سره يې په ساده ژبه بيان کړل.

د پوهاند مجروح نږدې ټولو آثارو په مرکز کې د نفس، ژوند او آزادۍ د اصطلاحاتو د معنا او مفهوم پلټنه ده. د بېلګې په ډول «د جبر او اختيار په ډيالکتیک» کې د بېلابېلو فلسفي بحثونو په محور کې د ځان پېژندې او انسان پېژندنې تر څنګ د فلسفي مکتوبونو اړوند مباحث شامل دي چې په ساده پښتو ليکل شوي دي. د پوهاند مجروح تر ټولو مهم اثر بيا «ځانځاني ښامار» دی چې په ۶ دفترونو کې ليکل شوی دی او په فلسفي او سمبولیکه ژبه يې د انسان، ټولنې او سياست په اړه بحث کړی دی. د نوموړي په وينا ځانځاني ښامار د هر هغه بنياد کېسه ده چې په خپل ځان کې بتان جوړوي او بيا يې عبادت کوي. په حقيقت کې همدا ښامار دی چې هر انسان يې په خپل ځان کې روزي او بالاخره يې همدا په خپل لاس روزل شوی ښامار تر ستوني تېروي.

د مجروح فلسفي اکاډيمۍ په پام کې لري چې د ۲۰مې پېړۍ ددې نوميالي فيلسوف (۱۹۲۸-۱۹۸۸) د ۹۳مې کليزې او د ۳۳م تلين په مناسبت د نوموړي يو شمېر آثار په وړيا ډول خپاره کړي. په دې آثارو کې (د جبر او اختيار ډيالکتیک)، (د ځانځاني ښامار-ژدهای خودی ۶ دفترونه)، (ناشنا سندرې) او (سيد جمال الدين و برخورد شرق و غرب) کتابونه شامل دي.

نا اشنا سندرې

ددې آثارو د خپرولو اصلي موخه نوي ځوانانو ته د پوهاند مجروح د معرفي
سربېره په روشنفکري ډگر کې د جگړې وړاندې افغانستان له روشنفکرانو سره د
نوي روشنفکر نسل نښلول دي. سربېره پر دې د هېواد په اوسنيو حساسو شرايطو
کې پر ټولو فرض ده چې ددې پړاو ځانځاني ښاماران وپېژني. اوسمهال زموږ ټولنه
د پوهاند ډاکټر سيد بهاؤالدين مجروح آثارو ته تر بل هر وخت ډېره اړتيا لري.

په درنښت

مجروح فلسفي اکاډيمي

لڙليڪ

8.....	شاعر او زمانه
32.....	د وطن مور
46.....	د کونږ سيند
50.....	پلار ته
51.....	د کونږ پر سيند تقريظ
53.....	لاروی
54.....	درياب
55.....	لاروی
58.....	د لرغونو افسانو
58.....	قهرمان
60.....	د قيامت استازی
64.....	ازلې گناهگار
66.....	د خدا سيلاب
69.....	درياب
74.....	درياب
75.....	جنتيان او دوزخيان
78.....	د عذاب پرېښتې
80.....	يو داستان
87.....	نوي پيامبران
91.....	سرتور ملنگ

نا اشنا سندري

96	د زړه درياب
100	د يوې افغانې مور (پيغام)
105	د ژوند كيسه
107	گرانه زويه!
109	نا اشنا سيلاب
112	د كلي ژوند
114	جلاد خان ډاكو
116	"شينا" غوبه
117	خان زرین خان
118	نوروز آهنگر
119	تور طالب
120	محمد صادق ملا
121	سور گل معلم
123	ابراهيم ملك
127	د زړه خبرې
131	د جهاد سندره
134	توره بلا
139	د بنګړو شرنگ
140	د زلفو زنجير
141	ساقی
142	خوږې سندري
143	شينکي خالونه

ناشنا سندري

شاعر او زمانه

شاعر:

هر ماښام هر مازيگر يم، د گودر په لوري تللی،
نيمه شپه پټ، پټ ورغلی په پالنگ يې ورختلی،
هر سهار د بنگرو شرنگ يې زه له خوبه پاڅولی،
په تياره کې د چرگ بانگ يې بيا له غېږ نه يم شړلی،

دا شينکۍ خال دمه جين،
پيکۍ اوربل، سرکي لېان هم
دسرو پيښوان، هار لونگين
دزلفانو بڼاماران هم

هم خرام، خرام راتللي تل
ما تل ستايي دي تل

په خزان او په بهار ما
تل د گل زير رنگ ليدلی

د بلبلو و چنهار ما
غم ماتم د عشق بلی

د شمعي په رڼا کې ما ژړا ليدلې ده
ستي پتنگ ايرو کې ما وفا موندلې ده

نگ ناموس نجونو ستایلی
په پڼوړ يم شرمولی
په مورچو يم خېژولی
د مرگ لور ته يې استولی

د ناشنا سندري ډکې پيماني راواخله
په ژړا مې ژړولې زمانه ده
په سلگو، سلگو له ځانه شوم ستومانه
لټوم اوس بل جهان بهر له ځانه

ساقی راپاخه! نوی جام نوي شراب غواړمه
بل شان خيال، بل شان سوال بل شان ځواب غواړمه
زور فصل پرېږده نوی باب نوی کتاب غواړمه
د ناشنا لري ملکونو افساني راواخله

د ناشنا سندري ډکې پيماني را واخله

زمانه:

اې شاعره ليونيه!

زما نوم دی زمانه

ماته وايي د عمرونو پيمانه

خواني مې بې زواله

بنکلا مې بې مثاله

زه ساقی یم

خو ساقی د مرگ او ژوند زړو شرابو

خو هر چا ته په هر ځای او په هر وخت کې ناشنا دی

ځکه یو وارې ځکل کېږي

د ژوندون سندره ډېره پخوانۍ ده

خو هر چاته په هر ځای او په هر وخت کې نوې بڼکاري

ځکه یو وار ویل کېږي:

د ژوند او مرگ رښتیا سندري

پخوانۍ که اوسنۍ وي

تل به نوې ناشناوي

تل به وي د عشق د سوز سندري

راشه واوره افسانې د ژوند او مرگ څو،

جاويدانه ترانې د عشق او مينې
(اور فيوس) (اور يديسه)
داسې وايي په قديم، قديم يونان کې
ستا په شانې يو شاعر و ليونى
په نامه د (اور فيوس)
خوږ اواز يې د جذبو ساز و سرود و
په سندرو کې يې پټ د عشق پيغام
نر او بنځې، لوى واړه به غونډېدل پرې
د نغمو سحر و جادو يې
محوه کړې ټول جهان و
دهوامرغان غوږ د ده اواز ته
غرځنى، زمري، ليوان ورته ارام شول
باد به ودرېد
سر دونو ورته ځوړند
روان سيند، روان رودونه ډنډېدل
تېرې کاني نرمېدل

"اور يديسه"

يوه پيغله نازينه
په ښکلا بدرجماله

داسمان د ستورو ناوې
شوه ميينه په "اورفه"
عاشقان سره واده شول
خو د وصال شيبې وې لنډې
يوه ورځې "اوريديسه"
گرځيده د سويلو سره
په دښتونو، چمنونو
يو شپونکی يې له جماله ليونی شو
چې راگير کړي "اوريديسه"
ويلې: دا مرغی به ساتم
د خپل خوږ زړگي پنجره کې
"اوريديسه" وارخطا په منډه، منډه
تښتېدله په دښتو په غرو رغونو
يو تور مار و پروت کړی وړی په لار کې
(اوريديسې) پرې پښه کېښوه ناڅاپه
دا اغزی زهر مهلك و
"اوريديسه" له دنيا لاړه
"اورفيوس" په واويلا شو
په ژړا يې گريوان لوند کړ
د اسمان ځلانده ستورو نه يې گيله کړه

ارواگانو، خدايانو ته يې زاري کړه
اجازه يې د سفر غوښته د بلې دنيا خوا ته
چې پيدا کړي خپله ورکه "اوريديسه"
نو روان شو د تورتم جهان په لوري
دارواحو د امواتو قلمرو ته
"تناروس" دغار له خولې نه
بنسکته لاړ د ځمکې تل ته
لومړی تېر شو د ارواحو داشباحو له هېواده
د تورتم د دنيا ستر واکمن "پلوتون" و
ستر واکمنه "پروز رپينه"
"اورفيوس" ورته حاضر شو په دربار کې
"اورفيوس" به دا سندري
په زاری، زاری، يې داسې ورته عرض کړو
"اربابانو؟" اې دمرگ او د سپوږمۍ زمامدارانو(؟)
دامواتو داشباحو دارواحو بادارانو
ټول ژوي راروان اخر رارسي دې دنيا ته
هېڅ لاره کومه چاره بله نشته بلې خوا ته
زه نه ثروت، نه خزاني، نه کوم قدرت غواړمه
يم په نامه دعشق راغلی عدالت غواړمه
خپله دنيا د خپل ژوندون پټه معنی لټوم

خپله ميينه "اوريديسه" دلربا لټوم
د ژوند دنيا نه ډېر بې وخته بې له ما راغلی
د عشق او ژوند قانون مات شوی نیمه خوا راغلی
يو واري "اوريديسه" ژوندۍ را د عشق په پاس بيا
پخپل وخت به حاضر شو دې دربار ته لاس په لاس بيا
"اورفيوس" به دا سندري
په خواړه او په غمجن اواز ويلې
دا نغمه دومره خوږه وه سحرآمیزه
چې تورتم کې ارواگانو به پرې اوبسکې تويولې
دوزخي دنيا ساکنه شوه حیرانه

"پروزرپينه"

د تورتم دنيا واکداره ستر واکمنه!
په ژړا شوه
ها بې ر حمه "پلوتون"
بادار دمرگ او ژوند
ستر ټولواک د جهنم هم زبنت غمگين شو
"اوريديسه" يې احضار کړه
دارواحو له کتاره

"اوريديسه" مار چيچلي
گوڊه، گوڊه رانڊي شوه
(اورفيوس) ڪرله حاصله اجازه د ستنبدو
دژوند دنيا ته
خو په يو شرط:
چي تر څو دمرگ او ژوند له سمندر پورې نه وځي
تر خپل شا به "اوريديسه" ته نظر نه ڪري
"اورفيوس" په مخ روان شو
"اوريديسه" ورپسې
په تياره تورتم دنيا کي
د چوپتيا په دهليزو کي يې سفر ڪړو
د ناشنا سمندر غاړې ته ورو، ورو ورنږدې شول
دا هغه مرموز درياب و
چي تياره يې له رڼا جدا کوله، مرگ او ژوند يې يو له بله بېلولو
"اورفيوس" د خوشالي نه هر څه هېر کړل
شاته يې وکتل چي پوه شي
"اوريديسه" پسې روانه ده که نه؟
"اوريديسه" يې وليدله
چي روانه ورپسې وه
اما يو د سترگورپ و

يو ديدار و اخړين
يو د بل غېږ ته نږدې شول
غېږ كې تش خالي هوا وه
بيا غبار شو، بيا دمه شوه
د تورتم دنيا په لوري "اوريديسه" بيا ستنه شوه
"اورفيوس" د درياب ها خوا
د ژوندو په ساحل پرېووت
بيا ژړا بيا يې واويلا كړه
خو افسوس!
دا مواتو بېړۍ داسې جاله وان و
هم سنگدله هم بې رحمه
د بې رحمو په فرمان و
"اورفيوس" يې نږدې پرېښود كشتۍ ته
وږى، تېرى گرځيده د سيند په غاړه
په شپو ورځو يې نه خوب و نه ارام
كانو، بوټو به ژړل د ده په حال
د مرغانو ځناورو زړونه خوږ شول
"اورفه" اوبښكې تويولې
نغمې د عشق او مرگ به يې
په خوږ اواز ويلې، نه يې ځمكې نه اسمان ته اعتناوه

نه دنجونو د ښکلا، د محبت ورسره پروا وه
شپه او ورځ د خپل عشق په غم کې ډوب
ښکلو پېغلو ورته دام د زلفو کېښود
خو "اورفه" د زړه مرغۍ نه شوه راگیره
پاس د خیال په اسمانو یې جگ پرواز کړو
آخر نجونه شوې "اورفه" ته په غضب
یوه ورځ شولې راغونډې
نیت یې وکړو
چې "اورفه" به خوروو نور
چا ډېره، چا نېزه کړله ترلاسه
هره تېره یا نېزه چې د "اورفه" په لوري تلله:
د نغمې خواږه اواز به نرموله
"اورنیوس" د پښو خاورو ته لوېدله
نجونې ډېرې په غضب شوې
په دې نیت چې کړي اواز د نغمې وړک
نو په چیغو شور ماشور یې کړو لاس پورې
آخر ورسیده تېره خپل هدف ته
یوه نېزه هم د "اورفه" په وینو سره شوه
پیغلې ټولې له غضبه لیونۍ وې
د "اورفه" بدن یې ټول ټوټې ټوټې کړو

هر يو غري يې له بند بنده جدا کړو
سر يې پرې کړلو درياب ته يې غوڅار کړو
د درياب خپو په غېږ کې
د "اورفه" سور خاموش نه شو
ناشنا، ناشنا سندري يې لا نورې هم ويلې
د سيند پورې هورې غاړو دا نغمې تکرار ولې
د ځنگلونو د سيندونو الهې ته امر وشو
چې راټول کړي د "اورفه" ټوټې بدن
"ليبترا" نومي مقام کې
دې ټوټو وکړو په خاورو کې آرام
داسې وايي:
د "اورفه" په خاورو باندې
يوه شنه ونه ده ولاړه
بې نياز له بهار او له خزانه
يو بلبل پکې هميش جوړوي خاله
شپه او ورځ وايي نغمې په هسکه غاړه
خلک وايي:
د دنيا په هېڅ هېواد کې
د بلبل داسې خوږې سندري هېچا نه دي اورېدلي
"اورفه" لاړو "تاريوس" ته

د تورتم دنيا په غېږ کې
"اوریدیسی" سره یو ځای شو یو ځل بیا

شاعر:

ناشنا کیسه دې وکړله دلبرې زمانې
دڅه عجب پټه رازونه دې خبرې افسانې
عشق دمرگ په غېږ کې دژوندون معنی پیدا کړي
ژوند بې عشقه مرگ شي په بېلتون بقا فنا کړي
عشق د ژوند لویه معنی ده د شعور په تورو شپو کې
عشق د شپې فاني رویا ده د سهار په پلوشو کې
زه انسان په تا مین یم ستا د غېږې په ارمان یم
تل ژوندی په ارزو باندې زه د عمر جاویدان یم
تل د سترگو په رپ درومي له ماصنم تورتم، تورتم ته
سرگردان ورپسې ځم زه، د اوهامو جهنم ته
دا عالم خزان صحرا ده، ته بهار یې افسانه یې
ته شراب د ژوندانه یې
ته ساقی دمرگ او ژوند دمستی لارې زمانه یې
"اوریدیسه" جانانه یې

زمانه:

اې شاعره ليونيه!
ستا جنون کې هوبنياري وينمه
په اسرار د عالم پوه يې
چې بېدار په نيمو شپو يې
عشق او مرگ سره ملگرې له ابدې
عشق او مرگ سره دوستي هم دښمني کړې
عشق له مرگ سره مزلې اوږدې کړې
عشق له مرگ سره منگولې دي ورکړې...
راشه! واوړه يوه بله افسانه
شنه لمن د هسکو غرونو
به وي تاليدلې ډېرې
په اوږدو وچو بودرو کې
به دې کړې وي گوزر
اوږدلی خو به تا وي
يو ناشنا غږ مکرر
که اواز دې په چا کړې په دې شان وي
راشه! راشه! زه يم دلته
ناشنا غږ به وي خُواب داسې درکړې
زه يم دلته! زه يم دلته! زه يم دلته!
دا ناشنا غږ د "انگې" دی

چي خواب دهر چا وايي
خو هېڅوڪ يې له داستانه خبر نه دي

انگي:

وايي، وايي چې پخوا، پخوا يونان کې
يوه مشهوره الهه وه
بنکلي لور دهسکو غرونو
زيرېدلې په ځنگلو کې
روزل شوې شنو درو کې
مور يې نوم ورباندې کېښود "انگي"
په پالنگ د شنيلو به يې ارام کړو
د بهار وږمې په شا باندې سپره به گرځيده ...
"انگي" سر تر پښو ښکلا وه، زيبايي وه
خو درلود يې يو لوی عيب يو بد صفت
خبر لوڅه وه بې شانه،
گرېدله به ډېره زياته
په خوله حاضر جوابه
وروستنۍ خبره تل کړله "انگي"
يوه ورځ د ورځ "ژونونو"
مقتدره رب النوعه چا خبر کړه

چي ميره يي "ژوپيتر"
د ځمکو اسمانو خود مختاره زمامدار
چېرته پټ، پټ د ځنگلونو او چينو له الهو سره
کوي بوس وکنار
"ژونونه" شو حسوده
تروره گرځېدله خپل مېړه يي لټولو
مخامخ شوه له انگي سره
"انگي" پيل کړو په خبرو
"ژونونه" دومره شوه په سوال ځواب مصروفه
چي الهو فرصت پيدا کړو
زر زر لارې شولې پټې هره خوا
چي "ژونو" شوله خبره له احواله
نو له قهره يي "انگي" ته داسې وويل:
اي بې شرمې! خبر لوڅې!
په دې ژبه دې چې زه وغولولم
پس له دې نه به نور هېڅ درېه کار نشي
بس يواځې به پرې وايي تش ځواب
هميشه به وروستنی خبره ستا وي
خو هېڅکله به اغاز د کلام نه کړې
يوه ورځې يو نااشنا ښکلی زلمی

په نوم "نرگس"
د طبيعت دارواگانو نازنين زوی
راوتلی و په ښکار دغرو په لوري
لومړی ښکار يې په نصيب
د بې نصيبې "انگې" زړه شو
ليونی شوله له عشقه
پټه، پټه په نرگس پسې "انگې" شوله روانه
زړه يې ډک و د خوږو، خوږو خبرو
خو اغاز يې د کلام کولای نه شو
منتظره وه نرگس ته
چې لومړی يو څه بيان کړي
د "انگې" "اواز تيار په ژبه پروت و
يوه ورځ نرگس يواځې گرځېدلو
نور ښکاري ياران ترې وړک وو په درو کې
داسې غږ کړ:
تاسې چېرته ياست؟ زه دلته يم، زه دلته!!
"انگې" زر ورته ځواب کړو چې:
زه دلته يم! زه دلته!
د "نرگس" حيرانوونکو سترگو
ها خوا دې خوا وکتل

خو هېڅوک يې نه ليدل
نو بيا يې غږ کړ:
راشه! راشه! دلته راشه!
"انگي" زر ورته ځواب کړو:
دلته راشه! دلته راشه!
"نرگس" بيا داسې ناره کړه:
ته ما ولې ځوروي، راځه چې سره يو ځای شو؟!
"انگي" د زړه له کومې په اخلاص په محبت وويل داسې:
راځه چې سره يو ځای شو! راځه چې سره يو ځای شو!
په جلتې شوله نږدې د نرگس خواته
چې لاسونه کړي تر غاړې ورچاپېره
کبرجن نرگس زر شاته قدم کېښود
ورته يې وويل:
مرگ مې قبول دی، نه ژوندون مې ستا په غېږ کې
"انگي" ورته تکرار، تکرار ځواب کړو:
ژوندون مې ستا په غېږ کې! ژوندون مې ستا په غېږ کې!
نرگس ترېنه روان شو دورې، دورې
انگي له شرمه پټه په ځنگلو شوه
بنکلی جسم يې ورو ورو محوه شو د عشق له غمه
غوښې پلې يې په تدريج ويلې کېدې

له هډوکو يې ډبرې جوړېدې
خو يواځې باقي پاتې تر ابدې يې اواز شو
په قديم عادت تراوسه ځواب وايي، چې څوک غږ کړي
اخي اخر خبره به هميشه کوي "انگې"

شاعر:

کائناتو له گنبده
منعکس د عشق اواز دی
ماورا له ښه او بده
يو ناشنا عجيبه ساز دی
يا زما له زړه ختلی کوم غږ پاس دی
را معلومه نه ده
دعالم په سمخ کې ناست پټ پنهانه يې
"انگې" د زمانې:
منتظره زما غږ ته زړه پرېشانه يې

زمانه:

اې شاعره ليونيه!!

انگي پرېرېده پخپل حال
راشه واوره، چې په څه شان د نرگس کبر زوال شو

نرگس:

نرگس يواځې په "انگي" ستمگر نه و

جفا کاره و بې رحمه

بنکلي پېغلې يې ځورولې وې بې شماره

الهي يې دردېدلې وې له عشقه

يوه ورځ يوې پېغلې

چې عبث کوبښن کولو

دنرگس زړه د خپل ځان کړي

نو له ډېرې نااميدۍ نه يې دعا کړه:

اي نرگسه!

جفا کاره، ستمگره!

مبتلا دې له خداي غواړمه د عشق په درد او رنج

يوه معشوقه بې پروا، بې رحمه، کبرجنه دې نصيب شه!

د انتقام الهي دا دعا قبوله کړله

پټه په ځنگله کې يوه چينه وه

د ائينې په شان رڼه وه

اوبه يې لکه اوبښکې ځلېدې

غاړې فرش په شنيلو وې
يوه ورځ په غرمه
نرگس تړی، ستومانه
له ښکاره شو راستون، گوزر يې په چينه شو
سر يې ټيټ کړلو اوبو ته
چې کړي تنده خپله ماته
يو ناڅاپه يې وليد خپل مخ
داوبو په ائينه کې
دنرگس شو دا گومان
چې کومه ښکلې د اوبو روح
په چينه کې ورښکاره شوه
خماري سترگو حيرانو
سپين جبين پيکې ولول
سرکې موسکې شونډانو غندل غاړې
د نرگس زړگي ويران کړو
ليونی شو
زړه يې بايلود په خپل ځان
نو، نږدې به شو اوبو ته
ورخواره يې کړه لاسونه
خو تصوير به ورکېده

محوه تار په تار کېده
او څو شیبې به وروسته دو باره رابکارېده
زاری گانې به نرگس کولې داسې:
اې بې رحمې! جفا کارې! ستمگرې!
دا څه لوبې ته په ما کوي ظالمې؟
چې درته لاس کړم راته لاس کړې
چې درته خاندم راته خاندې
چې درته گورم راته گورې
خو چې درنږدې شمه خولگی وغواړم
نو رانه لرې ځي پتېږې ولې؟
زما بښایست د جهان نجونې کباب کړې هره خوا
زما ځوانۍ دالھو زړونه داغ کړي دي ډېر
ته ولې ماته اعتنا نه لرې؟
یوه اوښکه یې له سترگو نه راتوی شوه
په چینه کې ولوېدله
داوبو په ائینه کې یې تصویر کړو تار په تار
"نرگس" شو له فراقه اندېښمن
نو یې داسې هیله وکړه:
دلبرې نازنینې!
که خولگی نه راکوي مه راکوه!

که غېږ ته نه راځې، نو مه راځه هېڅ
خو پټېږه رانه مه
تش دیدار دې زما بس دی
اجازه راکړه چې تل دې تماشه وکړمه
"نرگس" هیر ځان او جهان کړو
بې خبر دلوږو تندو د چینې په غاړه کېناست
تماشا یې دخپل مخ کړه
زیږی رنگ یې زیاتېدلو
بنکلا یې کمېدله
ځواني یې کمېدله
په قدم، قدم د مرگ خواته روان شو
کله، کله به یې چېغه کړه له زړه نه:
ارمان، ارمان! افسوس، افسوس!
نو، "انگې" به دا د درد چېغه بیا تکرار وله:
ارمان! ارمان! افسوس! افسوس!
د مرگي دریاب کې ډوب شو اخر
د سیندونو الهو!
ارواگانو داوبو
توی داوښکو بارانونه کړلو
د چینې غاړې ته لاړې

د نرگس کالبد يې هر خوا لټولو
چې پرې جوړ د عشق زيارت کړي
مگر لټه بې فايدې وه
د کالبد کوم اثر نه و
خو په هر ځای يې د چينې نه
راشين شوی ناشنا گل و
لکه سترگه وه حيرانه
تماشا يې د جهان کړه
په مخ کې زيری رنگ
گير چاپېر ترې سپينې پانې
د دغه ښکلي ځوان د غمجنې خاطرې په يادگار،
په دې گل باندې نوم کېښود شو: "نرگس"

شاعر:

لاروی دنيمې شپې يم
لرې، لرې مزلونه کړم بې ځايه
بې خبره ورپسې يم
نه پيدا کوم دمه ځای ښکاري له ورايه
ستا کمال زما جمال دی

ميين شوى يم پخپله په خپل ځان
لنډه لار دلته وصال دى
دحيوان چينه ده زړه دهر انسان
د نرگس سترگې حيرانې
سرگردانې په سراب د ائينه كې
اميدونه، ارزوگانې
قطرې اوبښكې دي د دهر په چينه كې

د وطن مور

د کوچني اختر په مناسبت
دميزان ۲ مه ۱۳۵۵ کال، کابل

زمانه شوله اخره
عجيبه خبرې اورم
د وطن مور ته يو چا داسې وويلې:
لاروی:
اې د وطن مورې!
په ما گرانې په زړه پورې!
زار قربان دې له ميرو شه
د سپرو شپو د بښتو شه!
خو لعنت دې په بچو شه!

اې د وطن مورې په ما گراني!!
نن اختر دی، بختور دی
دا کمیس دې پرون تور و
نن هم تور دی
خړ پرتوگ دې خیرې، خیرې
نوی نه شو،
خو! اختر دې مبارک شه
گراني مورې!

اې د وطن مورې!
ښه دی، ښه دی
چې پرتوگ دې خړ بخن دی
خیرې، خیرې
د هېچا نه پکار یږي
نه خر خیرې
ځکه ستا بچي ډېر زښته نارینه دي
خرخوي د مور پرتوگ هم

اې د وطن مورې!

ستا بچی څنگه، بچی دي؟

انسان نه دی

دی پخپله هم هېڅکله،

ځان ته نه وایي "انسان" یم

کله وایي "زه مرغه یم"

بیا پېښې کړي دمرغانو

کله وایي "ځناور" یم

په څلورو شي روان بیا

ای د وطن مورې!

ستا بچی خو انسان نه دی

راټه ووايه خپل راز اوس

تا راوړی دی له کومه؟

له کوم اصله، له کوم ذاته، له کوم نسله؟

ای د وطن مورې!

راټه ووايه خپل راز اوس

ته چې پېغله بنایسته وې

څه پسات درباندي وشو؟

دانگر تر شا بېديا کي
ستا کوم غل د لاري مل شو؟
يا د شپي په تروړمي کي
څه بلا وه؟
په پالنگ دروختله

ستا بچي وايي:
"ځناور يم" خو باچا د ځناورو
زه يم زمري په دې نړۍ تر ما اقل نشته،
بل په کابل نشته، بل په زابل نشته،
په رښتيا چې ځناور دی
خو باچا د ځناورو
بي کسانو، بي وزلانو ته شين پړانگ دی
غوښي خوري د کونډو رنډو یتيمانو
ماتوي ورور او تربور خپل
چې زور زيات ورباندې بر شي
نو گيدړ شي
چل وتی کړي
ځنلوي د کور چرگان بيا

دا عجيبه ځناور دی
ځکه هېڅ ځناور داسې کانې نه کا
چې قوي وي خپل خپلوان خوري
خپل هممنوعي ناتوان خوري
بيا چې زور ورباندې بر شي
څو غوړونه لکه خر شي
ملا يې ماته،
ظلم او زور ته تسلمېږي
استبداد ته غاړه زر ږدي
هم د ده له برکته
استبداد راپيدا کېږي
ساتل کېږي
هم بېداره، وفاداره
د قدرت درگاه ساتينه
د زړو جامو خاوند ته غاږي لايي

اې د وطن مورې!
راټه ووايه خپل راز اوس!

نا اشنا سندرې

انسانان خو داسې نه وي

کله وايي:

زه مارغه يم

جگ پروازی، لوړ همتی

ډر نیکه زما عقاب د اریانا دی

اې دوطن مورې!

خدای ته وگوره کیسه دې راته وکه!

چې مارغه ته څنگ واده شوې؟

څه در وشو؟

انسانان خو داسې نه کړي

هگۍ نشي اچولای

خو دا څرنگه عقاب دی؟

بې غیرته؟

چې شاهین پرې رابنکاره شي

له اوچته

دا سر کوزی
د وښو لاندې پټېږي
سر په خاورو کې دننه
لکۍ پورته
دی عقاب نه دی، ټپوس دی
لتوي په ډېرانو کې مردارې
گنده یې کړې شودیارې

اې دوطن مورې!
په ما گرانې په زړه پورې!
دا بچی که ستا بچی وي
تف لعنت دې په دا هسې زیرېږدو شه

مور:
لارویه، زما زویه!
ځواني مرگ شې
گډې وډې نورې بس کړه!
ټپوسونه رانه مه کړه!
پېغله مسته بې خبره د دنیا وم

په هوا به گرځېدمه
ترڅو ناڅاپه لينگي مې په هوا شول
خبر نشوم څه راوشو...
اې زما نا اهلله زويه!
څه تپوس کړې؟
دا زړې خبرې ولې يادوې ته؟
په پرهار باندې مې مالگې دوړوې ته
تېر وختونه خو تير شوي
اوس ماښام دی
شپه نږدې ده
تيرې شوې زمانې څه پکارېږي؟
دا نن شپه راته بلا ده
د سبا ورځې ډارېږم

په ما هر پسات چې کېږي
د شپې کېږي
وهل کېږم، تړل کېږم
په تورتم کې
چې سبا شي بيا خبر شم

چې بچو، خپلو بچو یمه تړلې
یوه بل نوي میړه ته یې واده کړې
یو تربور یې دی شړلی
بل تربور ته یې ورکړې
په دې شانې خرڅوي ما
په ظالمو، مستبدو، زورورو
په بار، بارې ودوي ما
عمر تېر شو،
ناوېتوب مې نه ختمېږي
دا چې ته ورته تاریخ وای
څه بیان کړې؟
داسې وایې:
(یوه ناوې وه چې سل کړت واده شوه)
هغه زه یم،

اوس نو وایه!
چې په زور ظلم واده شي
خو، خو واره
په جبري نکاح پالنگ ته رابښل کېږي

په رڼا ورځ سره ډولۍ کې راوړل کېږي
بيا چې شپه شي توره شپه شي
په زوړ کټ کې تړل کېږي
وهل کېږي،
چې تا ولې بکارت نه دی ساتلی؟
اوس نو وایه!
د دې هسې مور اولاد به څه اولاد وي؟
زما لږ غوندې اميد و
دا بچۍ به خدای رالوی کړي
سریتوب به له چا زده کړي
دروند نظر به راته وکړي
ظالمان به رانه وشړي هر خواته
په خپل منځ کې به سره کېږي
د انصاف او عدالت تړی به کېږدي
خو لا اوس هم
دوی بچي دي سړي نه شول
مور یې یوه: بېل بېل پلرونه
یو له بل سره دښمني کړي، تربگني کړي
دوی پخپله راولاړ شي
یو مېړه راته پیدا کړي زورور

واڪ اختيار په لاس ڪي ورڪري
بيا ڙپا ڪري واويلا ڪري
ماته ناست وي
راته وايي:
چي دا پلار مو پلندر دي
په مور ظلم او ناروا ڪري
لارويه، زما زويه!
بنه په ياد مې هغه شپه ده
زه بېده وم
ناخايي په ما خوري شولي منگولي
خو له خانه خبر پد مه
لاس او پسي مې وې ٽرلي
خوله مې بنده،
د قرنونو تجربه تڪرار پد له
شومه غلي
ماوي وڪري بچو وڪري، هر خه وڪري!
لڙ لڙ، ورو ورو،
چي سبا سهار رڻا شوه
نو ڪتل مې
يو مېره په ڪور ڪي ناست و

بدهیبتی

بداشنا د تېر کلونو

دا خو هغه لیونی زما سردار و

چې له خدایه مرور و ، تل بندگانو ته په قار و

یوه شیهه یې ماته شا کړه مرور شو

لاړو کېناست چېرته غلی

په کلو، کلونو وروسته اوس و بیا یو ځل راغلی

زړه مې ووې: څه خبر یې، دغه زور اشنا چې بیا پټ پټ

راغلی

کوم افت، کوم مصیبت یې دی لکی پورې تړلی

خو، بچو بد ذاتو ووې:

دا سپری نوی سپری دی

هغه نه دی

زمانه ده نوې شوې

پخوانی زمانې لاړې

بیا به هېڅکله را نشي

تېر وختونه، زور ظلمونه

نوی باب، نوی کتاب دی

نوی ژوند دی،

انقلاب دی،

د سبا دنيا رڼا ده

تروړمې به نوره نه وي

خو چې شپه شوله تورتم شو

بيا هم هغه ټکول وو رابښکول وو

د قرونو تجربه تکرارېدله

شومه غلې

څه موده لاتېره نه وه

چې زما بچي بد ذاتي

راټه راغلل

په ژړا په واويلا شول

چې دا نوی پلار تر نورو هم ظالم دی

هم وهل، هم ټکول کړي

هم وژل کړي

اې زما کمبخته زويه! لارويه!

دا زړې خبرې ولې يادوې ته

په پرهار باندې مې مالگې دوړوې ته

د تېر وخت رايادول څه پکارېږي؟

دا نن شپه راته بلا ده

له سبا ورځې ډارېږم

چې به کله ما ترې څوک

یچ موجی از کناراین محیط اگاه نیست
من زخود بیرون روم تا ساحلی پیدا کنم
"بَدَل"

د کونړ سیند

ای زما د زړه دریابه!...

نوت:

دا منظومه د ازاد شعر په بڼه په کال ۱۳۵۵ د عقرب په ۲۱ مه، د جمعې د ورځې په ۱۲ بجو د پشد جالې په غاړه شروع شوه. زه هلته د استاد "حبیبی" په ملگرتیا له یوه رسمي هیئت سره تللی وم او د سید جمال الدین افغاني د زیرېدو د ځای پوښتنې مو کولې.

استاد حبیبی له هیئت سره پشد ته پورې ووت او په زیارتونو ګرځیده او دعا یې کوله چې که خدای (ج) د هغو زیارتونو له برکته ورته د سید او د هغه د پلار د زیرېدو او استوګنې ځای ور وښايي، مګر څرنگه چې ما د کونړ سیدان پېژندل، د هغوی د پلرونو او نیکونو له کراماتو څخه خبروم او ښه پوهېدم چې هغوی به د استاد حبیبی دعا هیڅ قبوله نه کړي، نو ځکه په زیارتونو پسې لاړ نه شوم.

د جالې په غاړه دهغوی په انتظار کښېناستم او د کونړ سیند په تماشه شوم.

رښتیا هم د کونړ زیارتونو استاد حبیبی ته هېڅ ځواب ونه وایه، مګر د کونړ سیند زما سره خبرې وکړې او له هغو خبرو څخه دا منظومه جوړه شوه، بیا دا د ازاد شعر منظومه ښاغلي بینوا ته اهدا شوه، بیا یو کال وروسته په جلال اباد کې د د لوی میاشت وه، د پلار په اشاره او توصیه دغه اوږده منظومه څه لنډه شوه او په دوه سوه اته اويا بیتو کې یې دمثنوي بڼه پیدا کړه.

"د کونړ سیند" د ازاد شعر بڼه

داسې وه:

بینوا ته اهدا

که دې راکړه شرابونه دریا بونه

په کاسو د اسمانونو

په سرو وینو د شفق رنگ

که نشه شوم، لیونی شوم

نو کیسه به درته وکړمه ستا خپله، زما خپله

ته با درده بینوا یې

د پښتو ژبې باچا یې

خدای دې ډوب کړه

ستا سندرې مې په غوږ کې انگازه کړي

بڼه سندرې د ځوانۍ ده

بڼه پیغام د زلمیتوب دی

تاویلې: "غلی غلی انقلاب دی، بدلوي د زمانې رنگ"

دا رازونه، دا خيالونه
څاڅکي، څاڅکي توپېدل د زړه پياله کې
بيا پياله شوله لبرېزه
بيا درياب شو
دا زما د زړه درياب شو
در روان شو...
خدای دې ډوب که

پلار ته

(دوهمه بڼه)

۱- پلاره! تاوې: "ستا اشعار ډك له پيغامه
خوازاد دي، ټنگ ټکور دې بې مقامه
۲- لږ يې پوخ کړه، لږ يې وزن کړه تمامه
نوبه هله ستا خبره نه وي خامه))

۳- نو د (زړه درياب)) مې بيا منبع ته ستون کړو
خپل داستان مې لرو بر دلته موزون کړو
۴- بيا يې واوره له اغازه تر انجامه
در ته ښکاري اوس تمام که نا تمامه؟

جلال اباد، د دلوې دوولسمه

کال (۱۳۵۶)

د کونړ پر سیند تقریظ

د پلار جوانیه پیغام

گرت آید یکی جویی روان پیش
مدد بخشش زاب دیده خویش

چې دخولې هم د بابا جي وځي اواز دی
نوم دیو وینا خبرې، د بل ساز دی

دوینا مطلب: خبر، هدف، پیغام دی
موسیقی واره آهنگ تال او مقام دی

چې یو ځای سره هم وزن هم پیام شي،
شعر یې نوم شي چې موزن د چا کلام شي

هر پیام خو په مثال وي د شرابو
او وینا وي لکه جام د می نابو

چي شراب يي وي رنه پياله خيرنه
د ساقی به يي څوځ ونه کړي ستاينه

که دې می وي ډېر رنه نشه يي ډېره
خود لوښي صفايي دې نه کړي هيره

وسيله غايه بېل نه دي يوتر بله
واسطه لا څوځ پيام گڼي پخپله

ستا خو دا شراب ډير ښه دي هم يي جام ښه
هم وينا دې ده موزونه هم پيام ښه

سيد شمس الدين "مجروح"

جلال اباد

دلو- ۱۳۵۶ هـ

لاروی

۵- دكونړ ازاده سينده! مست خراب يې
ناپاياب لکه زما دزړه درياب يې

۶- نه دمه کړې، نه درېږې، نه ارام کړې
نه دې شاته، نه دې خواته نظر پام کړې

۷- هی بهېږې شور ماشور کړې تر ابدې
ما وړا ددې دنيا له بڼه او بډه

۸- هی روان يې درومي درومي تل تر تله
ابدي سندرې وايي خوږه خپله

درياب

۹- زه راځمه د پامير له هسك سواده
د پريانو، د دېوانو له هېواده

۱۰- دغه سيمه زما سيمه له ما بڼاده
دا دنيا زما دنيا، په ما اباد

۱۱- دا ستا نونه دمرگ ژوند راسره روان دي
هم دنن، هم دپرون، دهر زمان دي

۱۲- زه يې وپمه تل تر تله په دا لوري
سمندر کې ډوبومه هلته دورې

لاروی

۱۳- اې زما د زړه دريا به نـا ارامـه!
دابد په لوري درومي بې انجامه

۱۴- هی روان یې ته خپې، خپې داستان یې
هم دنن، هم دپرون د هر زمان یې

۱۵- ستا ساحل کې کړې ما ډېرې خاپوړې
کلاگۍ د شگو ما کړې ډېرې جوړې

۱۶- ستا په غاړه ما وهلي ډېر دانگونه
ما په خوب همیش لیدلي ستا موجونه

۱۷- ستا بهیر ته ما کتلي په وار وارې
ستا گودر خای د دیدار و د دلداری

۱۸- څه موده وم ستا نه لرې پرېوتلی
طالبی پسې وم دورې، دورې تللی

۱۹- د سیندونو، دریابونو پورې غاړه
ما ملکونه، هېوادونه ولید واړه

۲۰- شاگردې مې ډېره وکړه دپوهانو
د فرنگ د استادانو، عالمانو

۲۱- اوس له ډېرې مودې وروسته خپل دیار ته
یم راغلی ستا ساحل ته، ستا دیدار ته

۲۲- خوگومان مې هر گز نه شي چې به تېرې
دا مودې، مودې کلونه دومره ډېرې

۲۳- ځکه ستا جهان ثابت، هر څه ثابت دي
ځنګل، غرونه هم په هغه شان ساکت دي

۲۴- ته هم هاغه شان روان یې په بې لارې
کله کوږ ځي، کله سم، کله په قار یې

۲۵- کله چوپ شې غلی غلی خپل ځان خپور کړې
کله کار باندي ورخيژې شورماشور کړې

۲۶- دايمي سندرې وايي پروا نه کړې
که څوک غوړ ږدي که يې نه ږدي سودا نه کړې

۲۷- هر طرف ته يې روان بې التفات ته
نه نظر کوې وخواته، نه دې شاته

۲۸- هی روان يې درومي، درومي تل تړله
ابدي سندرې وايي خوږه خپله

د لرغونو افسانو قهرمان

۲۹- هلته وړاندې ستا تر څنگه یو بزگر دی
پخوانۍ زړې جامې پټکې په سر دی

۳۰- هم ترمخه یې قدم، قدم روان دي
پخواني زاړه، زاړه ډنگر غوايان دي

۳۱- په خادر یې ملا تړلې گرځېده کا
دپټکي شمله یې شاته رپېده کا

۳۲- پخوا خڼاست دی خپل پټي کې په ماله سپور
اوس هم گرځي، دا یې ژوند دی دا یې زور

۳۳- که لرغونی قهرمان دافسانودی
مرگ یې نشته پرېسته د اسمانو دی

۳۴- داسمان په شنو دښتو کې خُلوې تل
عراده د لمر خُلانده چلوې تل

۳۵- دا جهان چې ابدې دی حال ویجاړ کک
داد غوايو په ښکرو دی ولاړ کک

۳۶- دی ثابت، عالم ثابت هر څه ثابت دي
دی ساکت، جهان ساکت هر څه ساکت دي

د قیامت استازی

۳۷- هلته پورې غاړه پروت و یو لوی کلی
اوس هم پروت دی په شنو ونو کې پټ غلی

۲۸- هم تر شایې هدیره وه شپږ ډاگونه
اوس هم هغه هدیره شته هغه غرونه

۳۹- دازل بانگي لگیا هلته اذان کړي
ابدي ناشنا پیغام، ناشنا بیان کړي

۴۰- سپوږمې اوس هم غاږې تر ابدې
ماورا د مرگ او ژوند له بڼه او بڼه

۴۱- پورې غاړه سپين جومات لوی چناران دي
هله ناست د كلي خلك چوپ حيران دي

۴۲- يو ملا هله ولاړ دی هيبت ناکه
سپينه پگه، اوږده ږيره، جامه پاکه

۴۳- نندارې د بل جهان خلکو ته ښايي
دا استازی د قيامت ټولو ته وايي

۴۴- د دنيا زحمت ترې سپک دی له حبابه
که خبر شي دخپل قبر له عذابه

۴۵- ستا دپاره لمبه شوي دي اورونه
سورانگار، سرې سکروټې تنوړونه

۴۶- لږمان يې ملکان دي حاکمان دي
نورماران پهره داران تحصيلا داران دي

۴۷- لار دې نشته بله چاره هېڅ نه مومي
گوره نن دی که سبا ته به وردرومي

۴۸- دا دنيا فاني سراى دى ورته شاكره
دا ژوندون نن او سبا دى خان فنا كړه

۴۹- دا ژوند هېڅ، عزت يې هېڅ مال او دولت هېڅ
زحمت هېڅ، محنت يې هېڅ، زيان او ذلت هېڅ
۵۰- وخت اخره زمانه قيامت نږدې دى
د محشر د گيړو دار ساعت نږدې دى

۵۱- د دنيا مال پايښت نه لري هېچا ته
گوره ونه كړې اميد نن او سبا ته

۵۲- دا خبرې په پېړو پېړو قرنونو
خلك اوري چوپ د زړونو په غوږونو

۵۳- پرون ناست و دا كيسه يې اورېدله
نن هم ناست دى هم به ناست وي تل تر تله

۵۴- زه هم وایم دغه زور داستان رښتیا دی
ځکه دغه کوم جهان چې د ملا دی

۵۵- دا دنيا چې د حاکم ده د سردار ده
د بادار ده، د سرکار، د فرماندار ده

۵۶- دا دنيا کنډو، کنډو اخر وړانډې
بل جهان د بل انسان به ترې جوړېږي

ازلي گناهگار

۵۷- هلته دورې پاس په پوله يو ځوان بڼكاري
كوټوالې ورسره په لارې روان بڼكاري

۵۸- په وهلو، ټكولو، ټپل وهلو
سينده! ستا تر څنگ و روان په لاره تللو

۵۹- دى پرون هم ځغلبده نن هم ځغلبړي
دى پرون وهل كېده، نن وهل كېږي

۶۰- ستا جهان ثابت جهان دى بې تغيره
بې انصافه، بې وجدانه، بې ضميره

٦١- گناهگار تل گناهگار وي تر قيامته
د عذاب ملکه تل پرې مسلطه

٦٢- کله اورم ځينې خلک بيا دروغ وای
چې دنيا په يو حال نه ده اونه پای

٦٣- مظلومان را په قاريږي انقلاب کړي
د ظالمو، مستبدو سره حساب کړي

٦٤- دا ټول دروغ دي دا خطا ده ټول هزيان دي
ستا جهان بل شان جهان ثابت جهان دی

٦٥- تل ثابت دي، تل ساکن دي په يو حال دي
بې تغييره، بې تبديله، بې زوال دي

د خدا سیلاب

٦٦- دپرون په شان دا اوس هم ستا په غاړه
د هېواد کوچنيان لوبېږي همه واړه

٦٧- په پستو بڅملي شگو کړي دانگونه
دمرغو په شان وهي وزر ځانگونه

٦٨- يوه وړه جينۍ سانيولې بېر سرې
سور کميس، څېرې گريوان سترگې چنرې

٦٩- خاندي خاندي په موړه باندي دپاسه
په ځان شگې بادوي په دواړه لاسه

۷۰- خواب نه وائي چي هر خو ترې نه سوال کړم
خاندي، خاندي چي پوښتنه د احوال کړم

۷۱- دا خندا نه ده توپان دی که سیلاب دی
لوی محشر دی، زلزله ده انقلاب دی

۷۲- پاس اسمان کي موکل ملک حیران دی
هله ناست دی پټ د خان سره گویان دی

۷۳- ما خو دلته خندا نه وه پیدا کړې
داد کومه ده راغلي چا راوړي؟

۷۴- اې وړې جینی ته څرنگ یې خندانه
په رښتیا چې ته وړه یې ته نادانه

۷۵- ولي؟ خاندي اې دلبرې بس که بس که!
خدای ته گوره د زړه سرې بس که بس که!

۷۶- خبر نه یې ستا وطن دی دغم خاله
یو قهار حاکم همیش پري ناست برحاله

۷۷- دا ستا ملك دغضب ملك دى پرېشانه
ستا د ملك خاوند قارندوكى دى بېشانه

۷۸- اې زما د زړه دريا بڼه دا سيلاب دى
دا خندا نه ده توپان دى انقلاب دى

۷۹- زه لاهو شوم ستا خپې شوې په ماتېرې
افسانې د سياست شوې رانه هېرې

۸۰- دا خندا عجيبه رازدى تفسير غواړي
دا خندا پرېشان خوب دى تعبير غواړي

درياب

۸۱- زه راځمه د پامير له هسك سواده
د پريانو د ديوانو له هېواده

۸۲- داستانونه د مرگ ژوند راسره روان دي
هم د نن، هم د پرون، د هر زمان دي

۸۳- زه يې وړمه تل تر تله په دا لوري
سمندر کې ډوبومه هلته دوري

۸۴- دا خندا خوب او خيال نه دی حقيقت دی
دا خندا ساده پيغام د طبيعت دی

۸۵- دا چې ته زما بهير کې دوام وينې
دې جهان کې ابدې شان قوام وينې

۸۶- دغه خوب دې تعبير غواړي د زړه سره
دغه خيال دې افسانه ده سرا سره

۸۷- زه يې وړمه تل تر تله په دا لوري
سمندر کې ډوبوم هله د دورې

۸۸- دا خدا زما خدا پر ما خدا ده
مسخره ستا دخيونو په دنيا ده

۸۹- دا خدا ده بس يواځې يوه خدا ده
د جهان او د ژوندون همدا مانا ده

لاروی

۹۰- اې زما د زړه دريا به راته وايه
ستا په غاړه يو انسان پروت دی بې حایه

۹۱- په دې سیمه کې میشته له ډېره وخته
په تن لوڅ په گېډه وړی تل بدبخته

۹۲- په دې وړې تشه گېډه ناتوانه
بخ ویده دی کړي خوبونه پرېشانه

۹۳- دا انسان څه شان انسان څه یې راحت دی
دا خوبونه تعبیر غواړي لوی زحمت دی

۹۴- ما ملکونه هېوادونه ډېر ليدلي
هنگامې دانقلاب مې اورېدلي

۹۵- هلته دورې چې دنيا بيا کېږي
۱، چې لمر خي سمندر کې پناه کېږي

۹۶- هلته شور دی غلغلې دي کوم توپان دی
يو جاکړ ترې هيبت ناکه را روان دی

۹۷- دا توپان شي لوی لوی غرونه لړزولای
شي سيندونه، دريابونه وچولای

۹۸- هم داور په شان لمبې کوي سيخل کړي
هم گرداب دی ښکته، ښکته ډوبول کړي

۹۹- راروان دغه سېلاب دی په دې لوري
غرهار يې همدا اوس اورم له دورې

۱۰۰- دا انسان چې دلته پروت دی ستا په غاړه
خبر نه دی له سيلابه کور ويجاړه

۱۰۱- حَم وَرْحَم وَرْتَه به غږ کړم چې بېدا ر شي
دعالم له تیت او پاسه خبر دار شي

۱۰۲- یا به دی اخر خبر شي له خپل ځانه
یا به ما هم ځان سره وړک کړي له جهانه

درياب

۱۰۳- ويل کېږي که ترڅې، ترڅې خبرې
يا خبرې وي خوږې لکه شکرې

۱۰۴- خو بيا هم خوشې خبرې دي خبرې
افسانې خوشې کيسې دي او منترې

۱۰۵- انقلاب نه هم کيسه داستان جوړېږي
مخلوقات په دې کيسو باندې بدلېږي

۱۰۶- که د بل جهان ماران او لږمان دي
روزل شوي په نهادکې دانسان دي

۱۰۷- لا شعور له ترورمو راپورته کېږي
داستانونه افسانې ترېنه جوړېږي

۱۰۸- زه يې راوړم دهسکو غرو له رمز اباده
د پريانو د ديوانو له هېواده

۱۰۹- بيا يې وړمه تل تر تله په دا لوري
سمندر کې ډوبومه هلته دورې

جنتيان او دوزخيان

۱۱۰- دې هېواد زوړ دورانونه ډېر ليدلي
داستانونه يې بېشماره اورېدلي

۱۱۱- له لښکي نه عجيبه خلک راغلي
په دې غاړه خپاره شوي پورته تللي

۱۱۲- دوی راوړل رسالتونو درموندونو
په ښاخو ښاخو شيندل دوی پيغامونه

۱۱۳- په درو، په سردرو، باندو دېرو کې
هم په غرو رغو، په کليو هدېرو کې

۱۱۴- پيغامونه مفت وړيا ویشل کېدل تل
خو کښوان به هم د خلکو تشېدل تل

۱۱۵- ددې سترو پيغامو ډگر ته تللي
ډېر چرگانو خپل سرونه دي بايللي

۱۱۶- ډېر غوايانو خپل ځانونه قتلان کړي
ډېر پسونو خپلې غوښې قربان کړي

۱۱۷- سپين څادري اوږد ږيري ملايان وو
دا غټ خيټي او غټ پگي جنتيان وو

۱۱۸- هم پي مخي طالبان لکه غلمان وو
ډلې ډلې به په دوی پسې روان وو

۱۱۹- وعظ نصيحت امر معروف و په کمبختو
گمراهان به سمېدل په سمو لېستو

۱۲۰- بيا به لويې لويې ډلې وې د چنډو
تابه وې لکه سيلونه د چنچنډو

۱۲۱- په فصلونو درمندو به شو ورخوشي
ټولول به يې غنم، جوار، اور بشې

د عذاب پر بنډې

۲۲۲- یو وخت راغی را پیدا لوی لوی پیران شول
دا عجاز د کراماتو خاوندان شول

۲۲۳- ورمعلوم ډېر، ډېر رمزونه پټ پنهان وو
پیغامونه ورسره د بل جهان وو

۱۲۴- په اسونو به سپاره وو پادشاهان وو
مريدان لښکر، لښکر پسي روان وو

۱۲۵- د ذکر ونو، تکبیرونو غره‌هار وو
د حلو د پولونو خوان تیار وو

۱۲۶- ساز سرود، مینه مستي لویه گناه وه
هم حرامه وه، خدا وه که نڅا وه،

۱۲۷- بيا به ځينې ځينې خلك گمراهان شول
ځينې نور به لا بدتره كافران شول

۱۲۸- دکافرو د بې دينو مرگ روا شو
د گمراهو کور به وران مال به تالا شو

۱۲۹- داپيران، خدمتگاران لوی دمحشر وو
د عذاب د ملايکو و اشرگر وو

۱۳۰- گمراهانو په دې ژوند عذاب ليدلو
د عذاب د پرښتو بار سپکېدلو

يو داستان

((سمندر)) د لمبې غېږ کې

۱۳۱- گوره گوره زما خواته په دې لوري
کنډوالې کنډرې ښکاري هلته دورې

۱۳۲- دغه خای یوه کلا کور د بزگر و
یوه یې ښځه ډېر کوچنیان خاورې په سر و

۱۳۳- ډوډۍ کمه، زمکه کمه حاصل کم و
د وړو د وړې گېلې ورسره غم و

۱۳۴- یو صفت بد پیدا کړی دې انسان و
یو عادت بد اخیستی دې دهقان و

۱۳۵- دلوی پیر مسلم حق سودا یې نه کړه
د لنگر د شکرانې پروا یې نه کړه

۱۳۶- پیر ته یې نه وروړې دانې نه چرگ چرگوري
نه هگۍ پخې او مې، زرکې سیسوري

۱۳۷- پیر خپه و مريدان ورته په قاروو
هله ناست دکوم فرصت په انتظار وو

۱۳۸- ۱۵ سړی خوارې مشهور کړو هرې خواته
چې ممسک دی، وهابي دی دا بد ذاته

۱۳۹- مريدانو پسې نوره کړه لا زیاته
چې خالي نه دی سړی له هر پساته

۱۴۰- ۱۵ سړی خوار یې مشهور کړو چې بد کار دی
لوی مفسد دی، هم سود خوره زنا کار دی

۱۴۱- ترڅو ټول د سيمې خلك شولو بېزاره
گوانښېدل ټول خوټكېدل ورته له قاره

۱۴۲- بله ورځ، ورځ د جمعې مياشت د برات وه
د تمام وگړو غونډه په جومات وه

۱۴۳- چې لمونځ خلاص شو يو ناڅاپه درېهار شو
د ذکرونو، تکبيرونو غرههار شو

۱۴۴- مريدانو لښکر وکړو له يو سره
لاړل تاو شول له کلانه نايبره

۱۴۵- مريدان لکه پرانگان هدف يې ښکار و
د ذکرونو، تکبيرونو غرههار و

۱۴۶- چې کتل خلکو په دې طرف دې لور ته
يو ناڅاپه له کلا شوې لمبې پورته

۱۴۷- کوچنيان، ښځې وو په دغه ورځ وتلي
چېرته تللي، پنهان شوي تېښتېدلي

۱۴۸- خړ بزگر غريب په دغه ورځ بيمار و
پروت په کټ کې ناتوانه هغه خوار و

۱۴۹- هلته پروت و بې درمله بې درمانه
خوځېدی له ځايه نه شو ناتوانه

۱۵۰- څوله ځانه خبرېده شيبې وې تېرې
سرې لمبې د اور لمبې شوې ترې چاپېرې

۱۵۱- دی راپاڅيده له کټه هک حيران شو
هلته ودرېد خوراتاو ترې سورنيران شو

۱۵۲- مخلوقات يې وو راغلي تماشي ته
دی ولاړ و هې کتل يې سرې لمبې ته

۱۵۳- دلېمې عجب رفتار و تلله تلله
ها بزگر ته په نخرو، نخرو ورتلله

۱۵۴- شين زړوکی يې په سر د لوگي شين و
سره لمنه، سره خوڼگۍ، تندۍ يې سپين و

۱۵۵- لمبه لار له خپره دده په پښو شوه
بيا پښې يې دده ښکل کړې په زارو شوه

۱۵۶- بيا لمبه شوه په نخرو نخرو ور پورته
شين پورنۍ په ده خپور کړو دده لور ته

۱۵۷- ورته غاړه په غړۍ شوه دا مجنوننه
ترې چاپېر شول د لمبې سره مړندوننه

۱۵۸- بيا د شين لوگي د شنه زړو کي لاندې
سرې لمبې ده ته خوله ورکړه وړاندې وړاندې

۱۵۹- سره خولگۍ توده خولگۍ وه گرمه گرمه
پاکه پاکه ښه خالنده نرمه نرمه

۱۶۰- مخلوقاتو تماشه کړه سورنېران و
ده دخلکو تماشه کړه هک حيران و

۱۶۱- بيا شو ښکته د لمبې په غېږ کې پرېووت
د نااشنا سوزو گوداز په دردو کېووت

۱۶۲- ۱۵ دمهړ او ميني تېرى نا قراره
د لمبې په غېږ کې واوښت خوڅو واره

۱۶۳- ترڅو خاورې شوايرې شو نو ارام شو
يو داستان د ژوند او مرگ هسې تمام شو

۱۶۴- مريدانو ووې: توبې خلکو توبې كړئ
عبرت واخلي! د صلوات جگې نارې كړئ

۱۶۵- د سود خورو پير رټلو داپايان شي
د دوزخ اور كې ستي په دې جهان شي

۱۶۶- لارويه! پوه شوې څوك دغه بزگر و؟
يو موجود افسانوي و سمندر و

۱۶۷- اور نه زيرې، اور كې ژوند كړي، ژوند يې اور دى
سرکوټى سره گلان باغ يې سمسور دى

۱۶۸- معشوقه يې سره لمبه ډكه له نازه
د فنا او له مرگي نه دى بې نيازه

۱۶۹- ددې شني ځمکې بچۍ دى نافرمانه
له دې شني ځمکې رازيږي جاويدانه

۱۷۰- خاورې کېږي، ايرې کېږي څو څو ځله
له ايرو راپورته کېږي بيا هر کله

۱۷۱- بيا کرل کړي بيا رېږل کړي تل ترته
ابدي سندرې وايي خوږه خپله

نوي پیامبران

۱۷۲- په دې غاړو نن پرون نور څوک روان وو
ډېر بادرده ننگيالي زلمي ځوانان وو

۱۷۳- بشورول يې سره ځلانده بېرغونه
ورسره وو شعارونه، پيغامونه

۱۷۴- وې: موږ خلك يو، خلك زموږ دي اعتصاب كړو
موږ راغلي دكار گرو انقلاب كړو

۱۷۵- دا ځوانان زلمي خپاره چې په دې خواشول
تمې تمې اميدونه راپيدا شول

۱۷۶- خلكو ويلې: دوى بادرده پوه ځوانان دي
پيغامونه يې هم ځوان د بل دوران دي

۱۷۷- نوربستيا به شور ماشور گډ د ځوانۍ كړي
بتخاني به ښكې پښې پخوانۍ كړي

۱۷۸- دې ځوانانو سره نوي شان الفاظ وو
بې شمارة شعارونه په بل راز وو

۱۷۹- خو بيا هم زړې سندرې دوى ويلې
هم هغه زړې خبرې يې ويلې

۱۸۰- په رښتيا چې دې زلمو ظاهر ځوانانو
څه پېښې تقليد کاوه د انسانانو

۱۸۱- دغه ځوان لکه توتي غوندي گويان و
ښه بنايست رنگين الفاظ دده بيان و

۱۸۲- الفاظ نوي خو معنى هېڅ پکې نه وه
اشکال نوي محتوا هېڅ پکې نه وه

۱۸۳- دوى وې: هر څه نوي نوي اوس راوړو موږ
په زړو عنعنو ځان نه خبروو موږ

۱۸۴- ما ويلې: اې بې فکره! بې شعوره
اې د عقل و سړيتوب دشمن تر بوره

۱۸۵- په زړو کيسو چي نشي پوهېدلای
نو د زور نوي توپير نشي کولای

۱۸۶- نو د ځکه د توتي په شان لگيايي
زور بيان کړې نوي نوي ورته وايي

۱۸۷- ته خو وايي: د پيشرفت دښمن دهقان دی
د کارگرو انقلاب رښتيا عصيان دی

۱۸۸- د پرون واعظ خو هم دا شان نظر و
دا بزگر جاهل بزگر دين ته خطر و

۱۸۹- دې سړي ته پروني واعظ ويلې:
ته ناپوهه، ته امي يې، ته جاهلي

۱۹۰- د امام بيان قبول کړه مسلمان شه
څه په پتو سترگو ما پسې روان شه

۱۹۱- نننۍ واعظ اوس وايي: ورکه ايسته!
مرتجع ايديالسته، فيودالسته!

۱۹۲- دوی هم وايي چې استاد هسې ويلي:
ما پخپله په کتاب کې دي ليدلي

۱۹۳- په واقع کې داخوانان نه و بچيان وو
مقلد اخوند زاده گان حاکم زاده گان وو

۱۹۴- په کوم وخت چې د دوی لاس په خلکو بر شو
کندوان تش، خمبې شوې خیرې حال بدتر شو

سرتور ملنگ

۱۹۵- دې ځوانانو شا وخوا کتلي نه وو
هم هېچا ورته هر گز ويلې نه وو

۱۹۶- چې د عقل زوړ حکيم سرتور ملنگ شته
لا ژوندی دی، لا له جهل سره جنگ شته

۱۹۷- دا خو هغه لوی حکيم لوی قلندر دی
چې ظالم لکه چنگيز ترې در په در دی

۱۹۸- ده پلر خونخوار منگولو کې ور پرېوت
ترې را خلاص شو خو په بله بلا کېوت

۱۹۹- دستالین توره بلا شوه مسلطه
جېلخانو تور زندانو ته شو ورېکته

۲۰۰- هم ددې بلا له چنگه بيا راستون شو
ازادۍ پسې روان بيا دا مجنون شو

۲۰۱- تسليم نه شو استبداد زور اوستم ته
معشوقې پسي ڪوڙيري جهنم ته

۲۰۲- ڪه شاهان، ڪه سرداران شاهنشاهان شته
ڪه واپه لوى هٿلران شته ستالينان شته

۲۰۳- ددي واپو يو دڀمن دي يو غليم دي
بس يواڻي داد عقل لوى حڪيم دي

۲۰۴- تل د عقل له قدرته په عذاب ڪي
شپي خوبونه پرېشانه اضطراب ڪي

۲۰۵- دي ځوانانو څو شپي نه وي موندلي
چي زړي خبري واورې بيا يوځلي

۲۰۶- زور حڪيم وي: په زلمي ڪه زلميتوب وي
دسري د څيري شاته سړيتوب وي

۲۰۷- په كوم ځاي ڪي چي انسان انسانيت وي
سوز جذبې وي، ازادي وي حقيقت وي

۲۰۸- نو بيا هلته دتقليد احتياج نه وي
د خپرو پېښو کاسکيت، پټکي تاج نه وي

۲۰۹- په بل خای کې يو قدرت شولو راپورته
هنگامې يې اوریدلې تاسره لورته

۲۱۰- دې قدرت ابادې هسکې ودانۍ کې
بتخانې يې ړنگې ړنگې پخوانۍ کې

۲۱۱- دا قدرت انقلابي عقل تنقيد و،
د يو نوي ژوندانه اساس تمهيد و

۲۱۲- په درانه خوب ویده يې کړه بېداره
داوهامو لیونې يې کړه په لاره

۲۱۳- چې بيا راغی دلته راغی شو ذليله
پخوانۍ نقل تقليد شو بې دليله

۲۱۴- نوې نوې بتخانې راسازوي اوس
نوي غټ بتان يې منځ کې دروي اوس

۲۱۵- په بل خای کې پلټنه وي پرسان وي
په فکري مسلماتو کې ايقان وي

۲۱۶- په دې خای کې تعصب شو عقیده شوه
روح بېداره نه شوه بیرته بیا بېده شوه

۲۱۷- وای زاړه اولیا پرېږدئ زیارت خلي
نوي، نوي اولیا دي اوس راغلي

۲۱۸- خاوندان دکراماتو داعجاز دي
کتابونه نازل شوي په بل راز دي

۲۱۹- په اخلاص په پټو سترگو غاړه کېږدئ
سجدې وکړئ ایمان راوړئ تپوس پرېږدئ

۲۲۰- له زردشته، له بودا، له برهمنه
په پېړيو له پرونه لاترننه

۲۲۱- دغیبي الهام خاوند دعوه دارانو
د بې خدایه، د بې دینه رسولانو

۲۲۲- د بې شماره رسالت ستر خاوندانو
دهمه و پيشوايانو، رهبرانـو

۲۲۳- ۱۵ استازي چې راځي ځي تل تر تله
دلته يوه سندرې وايي، يوه بدله

۲۲۴- په اخلاص په پټو سترگو غاړه کېږدئ
ايمان راوړئ سجدې وکړئ تپوس پرېږدئ

۲۲۵- ۱۵ کيسې وې او کيسې دي افسانې دي
ځنې هيرې، ځنې يادې ترانې دي

۲۲۶- زه يې له ځانه سره وړمه په دې لوري
سمندر کې ډوبومه هلته دورې

د زړه درياب

۲۲۷- لارويه! زه خوستاد زړه درياب يم
ستاد زړه په شان نارامه ناپاياب يم

۲۲۸- ماته گوره زه آزاد يم زه مختار يم
هر خواخـم کله په لار کله بې لار يم

۲۲۹- په دې خپل پراخ بستر کې پروت تللم
نن هم هر طرف ته رغړم خنلم خنلم

۲۳۰- کوټې، خونې، باندي کلي پنگومه
پټي، خـمکي، ويالې پولې وړانومه

۲۳۱- دا انسان ماته زاري کړي پرې آفت دی
دا زما آزادي ده که اسارت دی

۲۳۲- دې انسان خوهنگامي دي تېرې کړې
افسانې يې اورېدلي، هېرې کړې

۲۳۳- سیلابونه پرې راغلي ترې به تېر شي
بيا به راشي، بيا به لاړ شي بيا به هېر شي

۲۳۴- تر څو پوه په علت نشي درنځونو
د رښتيني انقلاب په لوی رمزونو

۲۳۵- دی به دا شانتي بندي د خپل زندان وي
کندوتش، کوچنيان وړي کور به وران وي

۲۳۶- بم د عقل په لاس ورکړه ورزده چل کړه
د تنقيد شک او تردید اور ورته بل کړه

۲۳۷- تنفر او انزجار ورته بيان کړه
دغضب، قهر احساس ورته عيان کړه

۲۳۸- دا احساس قوي احساس بدلون راوړی شي
دا قدرت دنن پروت بت ماتوی شي

۲۳۹- ورته وايه: له خپل ځانه نفرت وکړه
له خپل ژونده منزجر شه همت وکړه

۲۴۰- د غضب په اور ايرې كړه ښكې ښكې
د قدرت او اقتدار بتخانې تنگې

۲۴۱- نوبه هله ته سپړې شي ته انسان شي
ازادۍ د لوی منزل په لور روان شي

۲۴۲- لارویه! زه خوستا د زړه دریاب یم
ستاد زړه په شان نارامه ناپایاب یم

۲۴۳- ازاد خُلم، ازاد رڼم خپل وطن کې
کله کوو ځم کله سم د غرو لمن کې

۲۴۴- خو ددې بزگر بچی پوه په کار نه شي
راپانڅي، راوین نه شي، په قار نه شي

۲۴۵- اور بل نكړي ددې دښتې په اغزو کې
ستي نه كړي لړمان، ماران لمبو کې

۲۴۶- را وانخلي بیا کنگ، بېل او تسکوره
قلبه نه كړي ددې ملك ځمكه په زوره

۲۴۷- د ذهنونو شر ډاگونه اباد نه کړي
په باغونو په گلونو زړه ښاد نه کړي

۲۴۸- دازاد، ازاد فکرونو نو نو نو نو
د تازه فکري تخمونو نو نو نو نو

۲۴۹- کښت ونه کړي له سهاره تر ماښامه
کر ونه کړي ډېر کلونه شامدame

۲۵۰- دا سپی به پر قرونو انسان نه شي
هېڅ ازاد به له خپل بند او زندان نه شي

۲۵۱- زه به تل راحم راحم له هسك سواده
د پریانو د دیوانو له هېواده

۲۵۲- داستانونه به زما موج کې روان وي
هم دنن، هم د پرون دهر زمان وي

۲۵۳- زه به یې وړمه تل تر تله په دا لوري
سمندر کې ډوبومه هلته دورې

خپل ځوان مجاهد زوی ته

د یوې افغانې مور (پیغام)

د افغانستان د بین المللي پیوستون دورځې په مناسبت

د مارچ ۲۱ مه، ۱۹۸۲ کال

د افغانستان په ټولنه کې د شوروي قدرت په مقابل کې د جهاد او ملي قيام له کبله ځينې ژور بدلونونه راغلي دي. (دمور پيغام) په دې منظومه کې ددې بدلونونو دا لاندې اهم اړخونه منعکس شوي دي:

د جهاد او ملي ازادۍ جنگ د خاصو شرايطو په نظر کې:

۱- ديني عقیده نوره هم سپيڅلې کېږي او زيات قوت مومي مثلاً، دکلي ملا د خلکو حقيقي روحاني رهبر کېږي، يو داړه مار غل خپل ځان او مال جهاد ته وقف کوي او په دې شان د خلکو په نزد قدر او منزلت پيدا کوي او کله چې د کلي يو زوړ سپين ږيري خپله د جهاد فريضة ادا کوي، نو د حضرت ابراهيم عليه السلام قرباني را په يادوي.

۲- د عنعنوي زعامت په ځای، د خلکو له منځه يو نوی ليډر شپ د راوتلو په حال کې ليدل کېږي، مثلاً يو بېکسه آهنگر د قبيلوي خان ځای نيسي او د کلي له يو خوار چوپان (غوبه) څخه ملي قهرمان جوړېږي.

۳- ملي شعور په خلکو کې راويښېږي، مثلاً د ازادۍ د جنگ په دوران کې، حتی د يوې ساده، بې سواده بڅې عواطف ورو، ورو د فردي او محلي نيمگړي احساس له سويې څخه جگېږي او له هغه څخه په ساده او طبيعي توگه يو کلک او بشپړ ملي احساس جوړېږي. په دې منظومه کې د خالص واقعبينانه (رياليستي) روش څخه کار اخيستل شوی دی، هېڅ کوم خيال پردازي، رومانتيکي، احساساتي، مبالغې، تش رنگين الفاظ، وعظ، نصيحت، تلقين، تبليغ او ياد ليکونکي خپل فردي احساس يا شخصي نظريات او تمايلات په کې نه دي ځای شوي، بلکې فقط د يوه کلي د يوې ساده او بېسواده پښتنې کونډې مېرمنې له خولې څخه هغه څه بيان شوي دي چې د افغانستان په اوسنۍ بحراني ټولنه کې څو واړه هر هر ځای پيښ شوي او اوس هم پېښېږي او دا ځکه چې د جهاد په معمولي او عادي پېښو کې دملي ازادۍ جنگ په روزمره کوچنيو او ساده واقعيتونو کې داسې لوی او ژور پيغام پروت دی چې دخپل بيان له پاره د کوم بلاغت او فصاحت قوت ته کوم ايډيولوژيکي تعبير او تفسير ته اړتيا نه لري. کوم انقلابي تش بيان او لفاظۍ ته ضرورت نه لري.

د جهاد ساده واقعيتونو ساده بيان پخپله انقلابي بيان دی.

يوې پښتنې مور خپل مجاهد زوی ته دا پيغام د جهاد سنگر ته ليرلی دی

۱- گرانه زويه! رستم خانه! مور دې ځار شه!
ښه دې چار شه! دښت صحرا درته گلزار شه!

۲- زه دې پرېښودم يواځې اوس چې ځوان شوې
د جهاد سنگر ته لاړلې روان شوې

۳- د طالع ستوری دې غواړمه ځلانده
مل دې خدای شه چې دنيا يې په فرمان ده

۴- ستا يادېږي زمانه ده ډېره تېره
خو زمانه به هېڅکله نه شي هېره

۵- ډېر ورکوټی، خبر نه وې له جهان ته
په خاپوړو وې قدم قدم روان ته

٦- څه موده وه پلار دې تللی په سفر و
زه او ته په کور کې ناست حال موابتر و

٧- زه او ته یواځې ناست وو په درشله
ستاد پلار د راتگ لاره مې څارله

٨- ته وړوکی وې له لوبو سره دې سر و،
هم خاپوړې دې کولې مازیگر و

٩- چې ناڅاپه په درشل باندې نسکور شوې
په ژړا په واویلا په شور ماشور شوې

١٠- ښه مې یاد شي تا ژړلې مازیگر و
ستا په خاورو لوغیدلی سپره سر و

١١- ماراپورت ته کړې په غېږ کې زنگولې
په خبرو په خندا مې چوپولې،

١٢- چې ناڅاپه یو چا غږ وکړ له پورې
جنازه کلي ته راغله خلکو گورۍ

۱۳- ټول ور ووتو بهر ته زيری لمرو،
تا ژړلي زما غبر کې مازيگرو،

۱۴- جنازه کلي ته ورو ورو ور روانه
زړه مې ټوپ کړو په سينه کې ناگهانه

۱۵- جنازه نه وه چې راغله لوی گړنگ و
په کټ پروت يو شا زلمی په وينو رنگ و

۱۶- چا وي: (دا خوادم خان بېرته راغلی!
خوان مېړه ددرخانۍ دی چا وژلی!

۱۷- ۱۵ ستا پلار و چې يې بيا غوره بېلتون کړو
د مرگي ډاکو له لارې بېرته ستون کړو

د ژوند كيسه

۱۸- له واده نه زما تېر وو خو کلونه
چې اختر راغی په ماسره بېلتونه

۱۹- ښه مې یاد شي اختر راغی موږ خندلې
ستا د پلار جامې ما پاکې وې مینځلې

۲۰- ما هم خپل کمیس رنگ کړی په رنگ ریز و
سمبال کړی مې خپل ځان ښه په مکیز و

۲۱- اختر راغی خوشالی وې خندا گانې
نځونه سیند غاړې میلې ته شوې روانې

۲۲- ۱۵ اختر زما د ژوند د سیند په غاړو
بیا رانغی، یو وار راغی بېرته لاړو

۲۳- ۱۵ اختر په سبا پلار دې په سفر لاړ
په ناشنا بېگانه لارو د خطر لاړ

۲۴- په ملکونو یو ځای بل ځای ځنډېدلو
غریبي خواري یې کړله گرځېدلو

۲۵- چې یې زړه په پردې ملک کې تنگ پرېشان شو
نوراستون شو خپل وطن ته راروان شو

۲۶- په شاګړي څه سوغات مال او کالي وو
څه پیسې لږې په جیب کې لاس خالي وو

۲۷- داړه مار لوی جلاد خان ډاکو په لار کې
چېرته پټ و غلی ناست ورته په څار کې

۲۸- ستا زلمی پلار یې شهید کړو ناګهانه
مال سوغات یووړ جلاد ظالم بې ایمانه

گرانه زويه!

۲۹- دكونډتون ژوندون ډېر گران وو
تربوران سړي خواره وړي ليوان وو

۳۰- خدای ترې زه هميش ساتلم په امان کې
ډېرې سختې مې گاللي دې جهان کې

۳۱- تاته ناسته وم چې تا به خدای رالوی کړي
جانشين به دخپل پلار شا زلمی زوی کړي

۳۲- نوبه زه شم اخر خلاصه له تهمته
له زحمته، د ليورانو له آفته!

۳۳- بيا چې ته کله رالوی شوې دادې حال و
ستاسره يوه سودا يو فکر خيال و،

۳۴- تا به ويلې: جلاد خان زما غليم دی
دخپل پلار خون به گټم دا مې تصميم دی

۳۵- جلاد خان ته خو دا ټول ولس په قار و
چې خونکار و داړه مار تل په فرار و

۳۶- چې رالوی شوې ته کټ مټ د پلار په شان شوې
اراسته دنگ شا زلمی بڼایسته ځوان شوې

۳۷- ښکلو نجونو زړونه تا باندې بایلل تل
ستا په لور یې د ښو لاندې کتل تل

۳۸- ته زلمی وې شا زلمی وې حیا ناکه
غیرتې وې ایماندار له گناه پاکه

۳۹- د سپین ږیرو مشرانو کړو عزت تا
له یارانو سره اخلاص او محبت تا

۴۰- خپله مور دې هم ساتله تل خوشاله
په خبرو، په خندا، د زړه په خواله

ناشنا سيلاب

گرانه زويه!

۴۱- ستا په ياد شي چې يوه ورځ بيا مازيگر و
دواړه ناست و په کاله کې زيږي لمر و

۴۲- چې په کلي کې ناڅاپه شور ماشور شو
کوم نااشنا جگر په دې سيمه راخپور شو

۴۳- ته ولاړ شولې بيا دې ټوپ کړو په يو ځله
په درشل کې دې پښه بيا ونښتله

۴۴- بيا نږدې و چې په ځمکه راگوزار شي
په ژړا بيا په درشل باندي په قار شي

۴۵- ماته ستا د کوچنيتوب ورځ را په ياد شوه
چې د ژوند ډېوه مې مړه شوله برباد شوه

۴۶- ته ورکوټی زما خواته لوبېدلې
يو قدم نيم ها خوا دې خوا نولیدلې

۴۷- مازیگر و په درشل باندي نسکور شوې
په ژړا په واویلا په شور ماشور شوې

۴۸- په دې سیمه بیا راغلی کوم محشر و
نا معلومه هنگامه وه شور و شر و

۴۹- يو ځل بیا کوم مصیبت په کلي گډ و
څه بلا کوم تور آفت په کلي گډ و

۵۰- ته روان شوې زه هم تا پسې روانه
زړه مې بیا سینه کې ټوپ کړو ناگهانه

۵۱- زه او ته کلي ته لاړو مازیگر و
شور او شر و رانږدې کوم لوی خطر و

۵۲- خلکو ویلې: ((د کفارو لښکر راغی
روسان راغلل، لوی فساد راغی شر راغی))

۵۳- د توپونو د ټانکونو و غره هار هم
مور له دورې اورېدلو په بار بار هم

۵۴- ۱۵ جاکر ستر را روان و هېبناکه
ناشنا سیلاب بې باکه غضبناکه

۵۵- مازیگر و ته راستون شوې بېرته کور ته
دخپل پلار لندې ټوپک دې کړو راپورته

۵۶- تا وي: مورې خدای دې مل شه خدای پامان اوس
کفار راغلل زه جهاد ته شوم روان اوس

د کلي ژوند

گرانۀ زويه!

۵۷- ته خو دورې کوم سنگر کې د جهاد ناست

له ځوانانو له يارانو سره زړه ښاد ناست

۵۸- زه دې پرېښودم يواځې په تور تم کې

د دوهم بېلتون په غم په لوی ماتم کې

۵۹- څه موده وم ستا په غم کې ډوبه ناسته

نه مې خوب، نه مې خوراک و نه مې ملاسته

۶۰- خو دا اوس اوس ټول غمونه رانه هېر دي

د گاونډي ښځې همېش رانه چاپېر دي

۶۱- هره شپه موږه دکلي ښځې نجونه

ډوډۍ گانې پخووو ډک، ډک شکر ونه

٦٢- بيا په خره د سهار يې پټ پټ وړو موږ
په سگر کې يې زلمو ته رسوو موږ

٦٣- چې د لمر سترگه راوخيژي سهار کې
له بمونو چېرته پټې شو په غار کې

٦٤- د استوگنې ډېرې سمخې دي په غرو کې
بنايسته رنې چينې شته په درو کې

٦٥- کله چوپه چوپيايي هر څه قلاړ شي
بيا ناڅاپه د توپونو غره هار شي

٦٦- نجونه کله وارخطا شي په ژړا شي
بيا په جگ اواز خدا کړي بې پروا شي

٦٧- کله چوپ دچا په ياد زلفې پرېشاني
بيا د عشق سندرې وايي دلستانې

جلاد خان ډاکو

گرانه زويه!

٦٨- زړه مې ډک دی کيسې ډېرې دي بې شانه
هر څه بل شان، دنيا بل شان ده روانه

٦٩- جلاد خان ډاکو اوس هغه بدکار نه دی
دپخوا په شانې اوس داړه مار نه دی

٧٠- خدای په نېغه لار سم کړی مجاهد دی
خونړی دښمن دهر کافر ملحد دی

٧١- په لومړي صف کې ولاړ دی دجهاد نن
ایمانداره، پرهېزگاره، غل جلاد نن

٧٢- ډېر روسان جلاد وژلي په اخلاص دي
بښې وسلې يې ترې راوړي پخپل لاس دي

٧٣- خلك وايي د جلاد گناه بې باکې
د دښمن وينو مينځلې صافي پاکې

۷۴- بله ورځ د خپلې ډلې په مننه
زموږ کور ته په زارۍ راغی دننه

۷۵- ماته ودرېد، لاس پښې يې رپېدلې
دماشوم په شان يې اوښکې بهېدلې

۷۶- ويلې: ((خورې زه دخدای لوی گنا هگار یم
زه جاني یم، زه قاتل یم، زه خونکار یم))

۷۷- ((که شهید شوم په جهاد کې نو خبر یم
ځواب گوښه به دخدای پاک په محشر یم))

۷۸- ((شهادت که مې نصیب نه شو ژوندی وم
دا وعده مې ده له خدای سره که سړی وم))

۷۹- ((چې پخپله به ورځمه رستم خان ته
سربه ږدم دده په مخکې ټول جهان ته))

۸۰- چې خپل ننگ غیرت په ځای کاندې راضي شي
دخپل پلار خون رانه واخلي ترې غازي شي

"شینا" غوبه

۸۱- آ، زموږ دچم غوبه په نوم شینا اوس
لرگبني غوبني نه کړي د هېچا اوس

۸۲- په شینا پسې نن گرځي ما شیندارې
ډېر ځوانان ورته ولاړ کتار کتارې

۸۳- اوس شینا ور ته څوک نه وايي کار بل شان دی
د شینا هوا بدله، قوماندان دی

۸۴- فرمانونه یې چلېږي په هر لوري
اوازه یې دمیرانې خپره دورې

۸۵- له ځوانانو سره راځي زموږه کور ته
شپه کړي تېره بیا ورځي د سنگر لور ته

۸۶- بیا په شپو ورځو پراته دوی په سنگر وي
په ځنگلو په غرو رغو بېدیا بهر وي

خان زرین خان

۸۷- ددې کلي مشر خان چې خان زرین و
مال جايداد و خدای ورکړی اس يې زین و

۸۸- هغه لاړلو برباد شولو رسوا شو
کور يې خلکو په اور وسو مال تالا شو

۸۹- کلا پنگه هر څه ټول ستي په اور شول
لوړ برجونه هسکه غاړه رانسکور شول

۹۰- خلك وايي: زرین خان دښمن ته ناست دی
دسروانو په فرمان په منډه خُغاست دی

۹۱- څه ورپرونه پرچميان زامن خلقيان دي
دروسانو و فـاـدا رـه غلامان دي

نوروز آهنگر

۹۲- ستا به دا غلط گومان شي زويه گرانه
چې دكلي دعزت حجره شوه ورانه

۹۳- پيدا كړو خدای يو بل شان د حرمت خای
دنوروز اهنگر حجره اوس د عزت خای

۹۴- جوړوي مات ټوپکونه نوروز خان اوس
کارتوسونه ډکوي په هرهر شان اوس

۹۵- دخدای پاک دده په مال ښه نظر پام دی
چې ولاړ تل مجاهد ته لاس په نام دی

۹۶- موږه ټول ورسره ولاړيو تر خپل وسه
نور دكلي غريب نه دی نه بي کسه

۹۷- غوړې، غوړې ډوډۍ گانې ورکوي تل
چاغ په شان غټ غټ غوايان حلالوي تل

تور طالب

۹۸- تور طالب آ، پنج پیری ملا لانور هم
مست مست گرځي په دې سیمه په گاونډ چم

۹۹- سرخړیلی، اوږده زیره یې پرې ایښې
غټه پگه یې هم پاس په کوپړۍ ایښې

۱۰۰- دکوم بل ملک ږیرور غټ طالبان تل
ډلې، ډلې وې په ده پسې روان تل

۱۰۱- ځي راځي وایي جهاد ته یو راغلي
پته نشته کړي کارونه غلي غلي

۱۰۲- کله یو ووهي هلته کله دلته
کله یو ته کافر وایي کله بل ته

محمد صادق ملا

۱۰۳- نارینه ملا د برکلي استاذ دی
مولوي صادق رښتيا صادق سرباز دی

۱۰۴- خوږ اواز چې د اذان پورته سهار کړي
په درو په سر درو کې ژوند بېدار کړي

۱۰۵- کاني بوټي الله وايي اکبر وايي
دخدای پاک ثنا غر وايي کمر وايي

۱۰۶- دجهاد په لارې خلک سموي تل
دايمان د عقيدت وعظ کوي تل

۱۰۷- په سگر کې دغازيانو امامت کړي
د جهاد په لومړي صف کې حرکت کړي

سور گل معلم

۱۰۸- ستا خوياد شي دسور گل معلم گفتار ښه

چې به يې ستا سره کولو دار مدار ښه

۱۰۹- بېر سر، خوړند برېښونه، کره خوله

هم کره وره وينا به يې کوله

۱۱۰- ده ويل: جهان به وران شي دی هم وران شو

دی پخپله سم په وړانه لار روان شو

۱۱۱- چې کفار په وطن راغلل کلي ږنگ شول

ډېر ځوانان پاک شهيدان په وينو رنگ شول

۱۱۲- ولسونه مهاجر شو نور ملکوکې

شوو بې شماره نور وراسته په زندانو کې

۱۱۳- سورگل بيا خلکو ته کړلو دا بيان هم

چې روسان زموږه وروڼه دي دوستان هم

۱۱۴- خلك ٽول ورته په قار وو هڪ حيران وو
په سورگل ناست ليوني شاني پيرين وو

۱۱۵- بيا يې پټ پټ شروع کړی عجب کار و
پټ خطونه يې ليکل دا يې روزگار و

۱۱۶- دغازيانو حال احوال به يې غوندېولو
بيا روسانو ته به يې پټ پټ استولو

۱۱۷- دولت خان سود خور به دا خطونه وړل تل
په خپل لاس به يې دښمن ته ورکول تل

۱۱۸- ښې پيسې ډېرې پيدا کړې په دې لارې
مال دولت، ددولت زيات شو په خو واري

۱۱۹- په اخر کې دولت خان او سور گل دواړه
په شرمونو شرمېدلي بنده غاړه

۱۲۰- يوه شپه له کلي لارل په بې لاره
جلد په تېښته يې ځان ورسوو تر ښاره

ابراهيم ملك

۱۲۱- دسورگل سپين ږيري پلار په کټ کې پرېووت
نور له کوره نه راووت په شرم کېووت

۱۲۲- ابراهيم ملک دعمر سل خو کاله
وو تېر شوي په عزت بې له جنجاله

۱۲۳- اوس په کور کې پټ له قاره غرېمېدلو
غلی غلی به له ځان سره ژړېدلو

۱۲۴- سور گل واخيست له روسانو سره منصب لوړ
بياد بر ولس حاکم شو بې سبب لوړ

۱۲۵- ډېر غازيان يې شهيدان کړل ټيټ او پاس ده
ډېر يې نور په بند زندان کړل پخپل لاس ده

۱۲۶- ولس هلته شو راپورته ترې چا پر شو
دښمنان ډېر زيات مردار شول سورگل گېر شو

۱۲۷- سور گل لاس تړلی راوستل شو کور ته
شرمېدلی سړي يې تیت دخلکو زور ته

۱۲۸- د سور گل سپن ږیری پلار چې څنگ خبر شو
نو را پاڅېده له کوره را بهر شو

۱۲۹- زور ټوپک يې په اوږه کړو شمله نېغه
اوږده توره يې تر ملا کړه تېره تېغه

۱۳۰- ویلي: خلکو! سم غوږو نه راته کېږدئ
دا سړی زما خپل زوی دی ماته يې پرېږدئ

۱۳۱- ابراهیم خپل زوی روان کړو نازولی
په یوې تېرې باندې يې کښناو لاس تړلی

۱۳۲- بیا یو خوشیې خپل زوی ته چوپ کتلې
دسورگل برېتوننه خوړند ژبه غلې

۱۳۳- لوی واړه ځوانان زاړه وو راوتلي
هر خوا چوپه چوپيایي خپره په کلي

۱۳۴- ابراهيم سپين ږيري وويل خپل زوی ته
شه قبلې ته! زاري وکړه پاک رب لوی ته

۱۳۵- زویږه وایه! الله یو دی لایزاله
سور گل چوپ و، بې پروا ناست و بې خیاله

۱۳۶- زویږه وایه! مرگ روا دی د کافر و
سور گل چوپ و، سريي خوږند په ټټرو

۱۳۷- زویږه! ولې د کافر دښمن نوکر شوې؟
بې ایمانه، بې غیرته، بې پدر شوې؟

۱۳۸- سور گل چوپ و گريوان خیرې سر بې خولې
ولس گېر چا پېر ولاړ و ډلې ډلې

۱۳۹- ابراهيم لاسونه پورته کړل اسمان ته
عرض يې وکړ ستر پادشاه د کل جهان ته

۱۴۰- ویلي: خدایه! زه خو ستا شکر گوزار یم
ستاد رحم او کرم په انتظار یم

۱۴۱- زه بوډا يمه ولاړ د گور په غاړه
ستا جهاد ته د تگ نه وم حال ويجاړه

۱۴۲- تا پخپل فضل جهاد راوستو کور ته
درحمت نظر دې وکړو زما لورته

۱۴۳- اوس په مټو کې، په زړه کې توان همت را
په خپل امر بڼه قوت د اطاعت را

۱۴۴- ابراهيم بيا توره کش کړله ابداره
سور گل زوی خپل يې حلال کړو په قلاړه

د زړه خبرې گرانه زويه!

۱۴۵- که دخپل زړگي احوال درته بيان کړم
ته مې شپه او ورځ يادېږې تل خپگان کړم

۱۴۶- کله کله شيطان پټ پټ راته وايي
د دنيا ټول راحتونه راته ستايي

۱۴۷- وايي: زلمي ځوانان په دې سيمه ډېر زيات دي
ولسونه د جهاد په لور رامات دي

۱۴۸- ديوې خواړې کونډې زوی ولې روان شي
مور تنها پرېږدي په فکر دخپل ځان شي

۱۴۹- نارينتوب خو داسې نه وي زما جان نه
پخپل کور کې به سم ناست و په مېړانه

۱۵۰- که رښتيا وایم زړه مې بل شاته بیان کړي
په بل راز خبرې هر دم هر زمان کړي

۱۵۱- ډېر زلمي مجاهد ډلې ځي راځینه
ستا تسل ورباندې کړمه ستا په مینه

۱۵۲- څیرې څیرې جامې زه ورته گنډمه
د جنگونو خاورې دوړې ترې څنډمه

۱۵۳- دلته راشي کومه شپه نیمه کړي تېره
ماته کښېني له نغري نه گېر چاپېره

۱۵۴- ټول وینې ناست وي پیل کیسې د جنگ جهاد کړي
په خوږو خوږو خبرو مې زړه ښاد کړي

۱۵۵- زه په زور زاری بېده دا ماشومان کړم
د برستونو لاندې گرم پټ پنهان کړم

۱۵۶- بيا زه کښېنم نغري ته اور تازه کړم
اوږه، غوړي، گوره گډوډ په اندازه کړم

۱۵۷- غوړ ټيکلي خو پاخه کړم تر سهاره
کړم زلمو ته د سفر توبښه تياره

۱۵۸- دوی په تور چرگ بانگ راپاڅېږي رخصت شي
بيا نور راشي بيا په کور مېله صحبت شي

۱۵۹- ماته ستا په شان ښکارېږي دا ځوانان ټول
خپل زامن زما دغېږې ماشومان ټول

۱۶۰- زړه مې وايي: زوی ته تا کړی کونډتون دی
تا زغملی سخت ژوندون ظالم بېلتون دی

۱۶۱- رالوی شوی پس له ډېره انتظاره
تا روزلی هم ددې ورځې دپاره

۱۶۲- په ملک ناست اوس سور کافر دی اوس جهاد دی
د ناموس دغیرت جنگ په دې هېواد دی

۱۶۳- نارینه پيدا د داسې جنگ دپاره
مور خوانان روزي د قام د ننگ دپاره

۱۶۴- دښمنان چې برباد نه کړي نوبه څه کړي؟
خپل وطن چې ازاد نه کړي نوبه څه کړي؟

د جهاد سندرې

گړانه زويه!

۱۶۵- ته سپارلی ما په خدای یې مور دې څار شه
مال د خدای یې هم هغه دې مدد گار شه

۱۶۶- ستا نه څار شم شهادت که نصیب ستا وي
په دې کار کې به د رب خپله رضا وي

۱۶۷- که له ملک نه دې بهر کفر الحاد کړو
که غازي شولې وطن دې خپل ازاد کړو

۱۶۸- نو، یوه ورځ به دغازیانو لښکر راشي
ته به راشي بیا به نوی اختر راشي

۱۶۹- دواړه لاس به په نکریزو بیا رنگین کړم
شینکی خال به بیا تازه پاس په جبین کړم

۱۷۰- بيا به زه يمه سر لوړې پخپل کور کې
هم خوشاله خو ژوندی يم هم په گور کې

۱۷۱- په گاونډي چم په گودر کې به خندانه
مسته گرځمه په زړه هميشه ځوانه

۱۷۲- بيا به گرځم په دې دښت په دې دمن کې
هسکه غاړه په ازاد اباد وطن کې

گرانېه ځويه! مور دې ځار شه
(درځانۍ)

توره بلا يا

ناهيد- تيغی ته دیوه عاشق له خوا د محبت پیغام

توره بلا

گردي گردي سترگې تورې
گوري، گوري په هر لوري
زرزري و زر خانگونه
رنگارنگه اوازونه
دا ناهيد نه ده، تيغی ده
عجيبه شان ته مرغی ده
دا مرغی نه ده آفت دی
ورانکاری ته يې نيت دی
تبه کاره، دل آزاره

دکوچنو مرغو خونخواره
په وړه وړه خدا يې مه غولېږئ
په مکري مکري ژړا يې مه غولېږئ
دا تيغی لويه بلا ده

لوټ تاراج به کړي خوږ زړونه ارمانونه
موږ به نه يو
امېدونه، ارزوگانې، کاروانونه
موږ به نه يو
دا به شمع وي بلېږي، پتنگان به پرې سوخېږي
په قدم، قدم به فرش ورته گلونه
موږ به نه يو
په خدا به وران جهان کړي ، عاشقان به خپل قتلان کړي
وران ويجاړ به کړي اباد اباد کورونه
موږ به نه يو
په نازونو په نخرو يې مه غولېږئ!
په زگېروو په اوسويو يې مه غولېږئ!

دا شيشكه ده، بلا ده!
دا د چانه راپيدا ده؟
داد كوم خوا نه راغلي؟
دچا كور ته غلي، غلي؟
اور به كېږدي دې دنيا ته
دا ولاړه تماشا ته
په مكيز او په ادا يې مه غولېږئ
په شكوه په واويلا يې مه خورېږئ
دا تېنۍ توره بلا ده
اې تېنۍ! ته څه افت، ته څه بلا يې!
د دنيا د درد او غمه بې پروا يې
د پردیس په دې ويجاړ ملك كې پيدا يې
د هجرت په كنډوالو كې په نڅا يې؟

وايه څوك يې؟ نازنينې دل ارامې!
څه پيغام دې پټ راوړي گل اندامې؟
ته وږمه شېبه شېبه يې نرمه نرمه
بنكلي لور غنچه غنچه يې گرمه گرمه
نازولي معشوقه د هسكو غرونو؟

د باغونو شنو د ښتونو چمنونو؟
ته سبا يې يا سبا باد د سبا يې
را الوتې په ميرو شپږو بېديا يې
دوباره دې راژوندۍ کړې ارزوگانې
افسونگرې، معجزه د مسيحا يې
ښکلې سترگې دې هېواد د ابادۍ دى
خنداگۍ کې دې پيغام د ازادۍ دى
اې تيغۍ ته څه بلا يې؟
اې تيغۍ ته څه بلا يې؟

پېښور ۲۲ سېتمبر ۱۹۸۵ ع
سيد بهاو الدين ((مجروح))
(ناهيده ته)

د بنگرو شرنګ

هر مازيګر يم ګودر ته تللی
ماښام غمو کې د عشق خپلی
په نیمو شپو يم پټ پټ ورغلی
پاس په پالنگ يې نېغ ورختلی،

تل اورېدلی ماښام سهار ما
د بنگرو شرنګ، شرنګ د خپل دلدار ما
ورځ له بېلتونه په زړه رنځور وم
شپې تیرې کړې په انتظار ما

کټ ته ورغلی په بېره ډار يم
غېږ کې پټ شوی د خپل نگار يم
نورتم تیاره کې نیمګړی عشق و
بيا يې شړلی په خړ سهار يم

د زلفو زنجير

ساقی را پاڅه تنده مې اور دی
راپاڅه! ناڅه سر کې بل شور دی
زنجیر د زلفو پر ما را خپور دی
د خیال زندان تور، زړه مې ترې تور دی

ساقی

ننگ او ناموس دی نجونو ساتلی
پېغور، پېغور یم تل شرمولی
پاس په مورچو یې زه ورختلی
له شرمه تللی مرگ ته ورغلی

ساقی راپاخه تنده مې زیاته
په دریابونو نه شوله ماته
دا اسمانونه پیالې پیالې کړه
ډکې لبرېزې بیا را کړه ماته

خوږې سندري

په توره شپه کې شمعہ رڼا کا
ماوې: ماتم کا، ماوې ژړا کا

که پتنگان دې ستي ايرې شول
ماوې: پاکان دي عشق او وفا کا

خوږې سندري، د بلبانو
خندا د زرکو، شور د توتیانو

زما نظر کې، وې ژړاگانې
غم او ماتم و د عاشقانو

شینکي خالونه

شینکي خالونه دمه جینې،
تنکی پېزوان شو هار لونگینې
ولول د زلفو تور بښامار هم
ماتل ستایلی د زړه له مینې

په بهارونو، په خزانونو
باغ او بوستان کې په غرو رغونو
لیدلي ما دي دغم رنگونه
زیرې رنگونه، دسرو گلونو

د شلمې پېړۍ نوموتی افغان روشنفکر، شاعر، لیکوال او مبارز پوهاند سید بهاءالدین مجروح په ۱۹۸۸ د فبروري په ۱۱مه په پېښور کې ووژل شو. هغه ټيک نوي کاله وړاندې د کونړ د اسمار ولسوالۍ په يوه روحاني کورنۍ کې وزېږېد او په کونړ، کابل او فرانسې کې تر زده‌کړو وروسته يې د شرقي عرفان او حکمت او غربي فلسفې او معاصرو علومو په زده‌کړې کې د بې ساري نبوغ له کبله د خپل عصر يو ځانگړی، ممتاز او عالم شخصيت و.

د پروفیسور مجروح صراحت، روشنفکرانه ژمنتيا، او پراخه اترژي يې شخصيتي ځانگړنې وې، هغه د متعددو قشرونو سره په اړيکه کې يو اغېزناک انسان و.

«ناآشنا سندرې» د پوهاند سید بهاءالدین مجروح د شعرونو مجموعه ده. هغه د يو ځانگړي سبک شاعر په توگه چې نه يوازې يې غني مفاهيم او پيغامونه لېږدولي دي، بلکې خپل مهم اثر «ځانځاني ښامار» يې په يو بې ساري نبوغ سره په شعري بڼه کښلی دی. «ناآشنا سندرې» د پوهاند مجروح د 43 شعرونو ټولگه ده چې د وطن، خلکو، ټولنيزو پديدو او واقعيتونو، او د فلسفي پيغامونو يوه ځانگړې محتويي سلسله لري.

شاعر:

لاړوی د نیمې شپې يم
لرې، لرې مزلونه کړم بې خایه
بې خبره ورپسې يم
نه پیدا کوم دمه‌ځای ښکاري له ورايه
ستا کمال زما جمال دی
میین شوی يم پخپله په خپل ځان
لنډه لار دلته وصال دی
د حیوان چینه ده زړه د هر انسان
د نرگس سترگې حیرانې
سرگردانې په سزاب د اینه کې
امیدونه، ارزوگانې
قطرې اوبشکې دي د دهر په چینه کې

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library